БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 266 (16.349) | 14 ноябрь 1975 йил, жума | Баҳоси 2 тийин

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети «Литва деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ва фан-техника ютуқларини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этиш борасидаги иши тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди.

Қабул қилинган қарорда айтиладики, Литва деҳқончилик институти илмий-тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ҳамда фан-техника ютуқларини қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига жорий этиш борасида анчагина ишлар қилмоқда. Институт коллективи ўз фаолиятида партиянинг ҳозирги босқичдаги аграр сиёсатидан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Марказий Комитетнинг 1965 йил март Пленумида ҳамда унинг кейинги нутқларида айтган кўрсатмаларидан келиб чиқувчи қоидаларга амал қилиб илмий ечимлар самарадорлигини ҳамма чоралар билан оширишга, уларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига тезроқ ва кенгроқ кўламда жорий этишга асосий эътиборни қаратди. Институт республиканинг колхоз ва совхозлари билан яқиндан алоқада бўлиб туради, уларнинг талабларини доимо қондириб боради, кўпгина экспериментал ишларни бевосита хўжаликларнинг ўзида ўтказади.

Институт дирекцияси ва партия комитети турли мутахассисликлардаги олимларнинг куч-ғайратларини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг энг актуал проблемалари юзасидан комплекс тадқиқотлар ўтказишга қаратмоқда. Мелиорация қилинадиган ерларни комплекс равишда ўзлаштириш ва маҳсулдорлигини ошириш, озуқа базасини ривожлантириш юзасидан илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқаришга жорий этилган энг муҳим ечимлар қаторига киради. Республикада кейинги саккиз йил ичида мана шу ечимлар асосида жамики қишлоқ хўжалик ер-сувларининг ярмидан ортиғи тубдан ўзгартирилди. Шундай ерлардаги донли экинлар ҳосилдорлиги бошқа жойлардагига нисбатан 40 процент юқори бўлди. Кўп йиллик маданий яйловларнинг маҳсулдорлиги тўрт баравар ошди. Ерларнинг унумдорлигини ошириш, ўғитдан фойдаланиш, экин майдонлари структурасини такомиллаштириш масалалари катта иқтисодий самара берадиган қилиб ҳал этилмоқда. Олимларнинг тавсиялари асосида донли экинларга зўр бериладиган алмашлаб экиш усуллари лойиҳаланмоқда. Республикадаги ҳамма қишлоқ хўжалик ерларининг қиймати иқтисодий жиҳатдан белгилаб чиқилди, тупроқ карталари тузилди, ер кадастри жорий этилди.

Институтнинг селекциячилари донли, озуқа боп экинлар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг бир қанча истиқболли навларини яратдилар. Шулардан 48 таси Литва ССРда, 19 таси бошқа иттифоқдош республикаларда ва мамлакатнинг областларида районлаштирилди. Жорий этилган бирламчи уруғчилик системаси ва сара уруғликлар етиштириш туфайли республикада ёппасига юксак репродукциядаги уруғликлар экишга ўтиш мумкин бўлди.

Тугалланган илмий ечимлар ҳар томонлама ишлаб чиқариш текширувидан ўтмоқда, якунларини илмий кенгаш қараб чиқмоқда, берилган тавсиялар республика Қишлоқ хўжалиги министрлигида тасдиқланганидан сўнг колхоз ва совхозларга юборилмоқда, лойиҳа институтлари ва бошқа ташкилотларга албатта қўлланилиши лозим бўлган кўрсатмалар ҳолида юборилмоқда. Мунтазам равишда консультация ўтказиб туриш йўли билан, шунингдек институт ҳузурида ташкил этилган малака ошириш мактаби орқали илмий ечимлар кенг кўламда пропаганда қилинмоқда. Бундай мактабларда ҳар йили хўжаликларнинг мингдан ортиқ раҳбарлари ва мутахассислари ўқиб чиқмоқда. Буларнинг ҳаммаси жорий этиш ишини анча яхшилайди, институт ва ҳар бир илмий ходимнинг ечим асослилиги ва самарадорлиги учун масъулиятини оширади, коллективда ўзаро талабчанлик ижрони қаттиқ текшириш вазиятини вужудга келтиришга ёрдам беради, текшириб кўрилмаган хом-хатала тавсиялар колхоз ва совхозларга юборилишига тўсқинлик қилади.

Институтнинг экспериментал хўжаликлари унинг илмий ютуқлари жорий этиладиган таъсирли форма ҳисобланади. Бу ерда кейинги тўрт йил мобайнида донли экинларнинг ўртача ҳосилдорлиги гектар бошига 30 центнердан ошган бўлса, айрим хўжаликларда 40 центнердан ҳам ошиб кетди. Бу хўжаликлар бошқа экинлардан ҳам мўл ҳосил олмоқда, чорвачиликда яхши кўрсаткичларга эга ва амалда атрофдаги колхоз ва совхозлар учун ишлаб чиқариш маданияти юксак хўжалик намунаси бўлмоқда.

Республикада амалга оширилаётган бошқа чоралар билан бир қаторда институт эришган илмий ютуқларнинг қўлланиши туфайли колхоз ва совхозлар ўн йил ичида донли экинлар ҳосилдорлигини 2 баравардан зиёд кўтариш, чорвачилик озуқа базасини сезиларли даражада мустаҳкамлаш ва гўшт етиштиришни 2,6 баравар, сут етиштиришни 1,9 баравар кўпайтиришга ва ҳар бир сигирдан соғиладиган сутни ўрта ҳисобда 1,6 баравар оширишга, меҳнат сарфини анчагина камайтиришга муваффақ бўлди.

Институт коллективи колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг муҳим масалаларини ҳал қила бориб истиқболли проблемалар соҳасида астойдил изланиш олиб бормоқда. Хўжаликлараро кооперациялаш негизида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини концентрациялаш, бўлғуси серунум ихтисослаштирилган корхоналар ва саноат типидаги бирлашмаларнинг моделларини яратиш масалалари ишлаб чиқилмоқда.

Институтнинг партия комитети тематик планлар бажарилишини доимо назорат қилиб туради, ташкилий ва оммавий-сиёсий иш формаларини такомиллаштиради, илмий ечимлар самарадорлигини оширишга, партиявий таъсирни кучайтиришга эришади, кадрлар билан ишлашга, уларнинг илмий малакасини оширишга катта эътибор беради. Темаларни ўз вақтида ва сифатли ишлаб чиқиш учун, ишлаб чиқариш билан алоқани кучайтириш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилди, ҳамма илмий ходимларнинг шахсий ижодий мажбурият-планлари бор. Район партия комитети коллективнинг илмий-ишлаб чиқариш фаолияти билан актив шуғулланади.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети таъкидладики, институт ва унинг филиаллари фаолиятида салбий томонлар ҳам бор. Бу томонларни йўқотиш илмий иш самарадорлигини анча оширишга ёрдам берган бўлур эди.

Практика учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлмаган майда, аҳамиятсиз темалар ҳам иш планига киритилиб турадиган ҳоллар учрайди. Институт ҳали қишлоқ хўжалигини химиялаштириш, республика колхоз ва совхозларига аниқ агрохимик хизмат кўрсатиш системасини яратиш борасидаги таклифларни ишлаб чиқишга етарлича эътибор бермаётир. Бир қанча бўлимларда тадқиқотларни ташкил этиш янги ва энг яхши техникага асосланмаган. Экспериментал хўжаликлар моддий-техника базасини устун даражада ривожлантириш борасида етарлича чоралар кўрилмаётир. Озуқа экинлари бўйича янгитдан тузилган селекция марказининг фаолияти юришиб кетмаётир. Илмий кадрлар танлашда камчиликлар бор, истеъдодли ёш олимларни кўтаришда қатъиятсизлик қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитети алоҳида таъкидладики, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги билан Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик Фанлари академияси мамлакат зона қишлоқ хўжалик илмий муассасаларининг фаолиятига етарлича таъсир кўрсатмаётирлар. Уларнинг баъзилари ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, ҳосилдорликни кўпайтириш, ялпи дон, озуқа ҳосили, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни кўпайтиришда колхоз ва совхозларга кам ёрдам бераётир. Ишлаб чиқариш талабларидан узуқ ҳолда, баъзи ҳолларда эса айрим ходимларгина диссертация ёқлаши манфаатларинигина кўзлаб олиб бориладиган тадқиқотлар ҳам оз эмас. Зона институтларининг юксак самара берган илмий ечимлари ўхшаш табиий шароитлари бўлган бошқа районларда кенг ёйилмаётир. Илмий-тадқиқот ишларини планлаштириш ва координация қилишда жиддий камчиликлар бор. Министрлик илмий муассасаларини, айниқса олис районларда ишлайдиган муассасаларини юқори малакали кадрлар билан мустаҳкамлашда уларга тузук ёрдам бермаётир.

КПСС Марказий Комитети Литва деҳқончилик институтининг илмий-тадқиқотларини ва фан эришган муваффақиятларни ишлаб чиқаришга жорий этишни уюштириш ва амалга ошириш борасидаги фаолиятига ижобий баҳо бериш билан бирга институт партия ташкилоти, унинг бутун коллективи қишлоқ хўжалигида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан партия томонидан қўйилган вазифаларнинг бажарилишига бундан буён ҳам астойдил эришаверади деб ишонч билдирди. Институт раҳбарлигига илгаригидек коллективнинг асосий эътиборини деҳқончиликнинг самарадорлигини янада ошириш соҳасидаги тадқиқотларга, тупроқнинг унумдорлигини, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ўстириш ва ялпи ҳосилни кўпайтиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, озуқа етиштиришни замонавий фан-техника негизига кўчиришга, фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлашга қаратиш тавсия этилди.

Институт раҳбарлиги ва партия ташкилотининг муҳим вазифалари:

қишлоқ хўжалик экинларининг янги, янада серҳосил навларини етиштиришга қаратилган селекция ишларини тобора ривожлантириш, чорвачиликни ривожлантириш учун аҳамияти ғоят муҳим бўлган проблемаларни кўзда тутиб, ем-хашак етиштириш проблемалари юзасидан комплекс тадқиқотларни кучайтириш;

хўжаликлараро кооперациялаш ва агро саноат интеграцияси базасида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан ихтисослаштирилган хўжаликлар ва бирлашмалар тузиш ҳамда уларни техникавий-иқтисодий жиҳатдан асослаб берадиган илмий ишларни кенгайтириш;

планлаштириш системаси, илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштириш, ечимлар сифатини кўтариш ва амалга ошириш муддатларини қисқартириш;

институтнинг колхоз ва совхозлар билан хўжаликлараро корхоналар ва бирлашмалар билан алоқасининг янада мустаҳкамланишини таъминлаш, ишлаб чиқаришга прогрессив тавсияларни жорий этишда уларга илмий-методик ёрдам беришдан иборат деб ҳисоблансин.

Энг муҳим проблемалар юзасидан, хўжаликларнинг мутахассислари иштирокида бевосита колхозлар билан совхозларнинг шароитларида тажриба ўтказиш ва тугалланган тадқиқотларни текшириш юзасидан илмий-тадқиқот комплекс группалари тузиш кенг йўлга қўйилсин.

Институт партия комитетига илмий-тадқиқотларнинг самарадорлигини оширишга партия таъсирини кучайтиришнинг шакллари ва усулларини ҳамиша такомиллаштириб бориш, коллективнинг ижодий активлигини ошириш, олимларни чуқур ғоявийлик, ҳамиша юксак натижаларга эришиш эҳтиёжи руҳида, ўз меҳнатларининг натижаларига танқидий баҳо бера билиш руҳида тарбиялашни кучайтириш тавсия этилди.

Институт партия ташкилоти ва дирекциясига кадрлар билан ишлаш формаларини такомиллаштириш, олимларнинг илмий ўсиши тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиш, аспирантлар билан ишлашни кучайтириш, ёш қобилиятли илмий ходимларни тадқиқот раҳбарлик ишларига дадил кўтариш таклиф қилинди.

Институт партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олдига коллективда сиёсий-тарбиявий ишларни кенг авж олдириб юбориш, барча илмий ходимларнинг социалистик мусобақада янада фаолроқ иштирокини таъминлаш, ўнинчи беш йилликда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга уларнинг салмоқли ҳисса қўшишига эришиш вазифаси қўйилди.

Литва Компартияси Марказий Комитетига тадқиқотларнинг самарадорлигини оширишда, ишлаб чиқариш практикасида фан эришган муваффақиятлардан фойдаланишни жадаллаштиришда фанга раҳбарлик қилиш муҳим партиявий иш эканлигини ҳисобга олиб, бу соҳадаги ижобий тажрибани умумлаштириш ва оммалаштиришда республика илмий-тадқиқот муассасалари партия ташкилотларининг таъсирини кучайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш таклиф этилди. Шунга эришиш керакки, фан қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида тобора қудратлироқ ишлаб чиқарувчи куч бўлиб қолсин.

КПСС Марказий Комитети СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Министрлар Советининг фан ва техника давлат комитети, В. И. Ленин номли қишлоқ хўжалиги фанлари академияси зиммасига ўзларининг зоналарида колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун қишлоқ хўжалиги зонал илмий-тадқиқот муассасаларининг масъулиятини ошириш юзасидан қатъий тадбирларни кўриш вазифасини юклади. Фан ва илғор тажриба эришган муваффақиятларни қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига планли жорий этишни ташкил қилишнинг аниқ системаси ишлаб чиқилсин. Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро бирлашмаларнинг маблағларидан янада оқилона фойдаланиш тадбирлари амалга оширилсин, уларнинг саноат молия планларида кўзда тутилган конкрет илмий-ишлаб чиқариш вазифаларини белгилаш, илмий кадрлар тайёрлашни яхшилаш ва шу илмий кадрлар билан илмий тадқиқот муассасаларини, хусусан олис районлардаги илмий-тадқиқот муассасаларини кадрлар билан таъминлаш, қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот муассасалари ҳамда уларнинг экспериментал хўжаликларини ва уларнинг моддий-техника базаларини илдам ривожлантириш, илмий ишларни планлаштириш ва координациялашни такомиллаштириш юзасидан бўлган тадбирларни самарали амалга ошириш керак.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, КПСС ўлка ва область комитетларига мазкур қарорни қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот муассасалари, тажриба ва экспериментал хўжаликларининг партия ташкилотларида муҳокама қилиб чиқиш, фаннинг барча ходимларини ишлаб чиқариш билан алоқани янада мустаҳкамлашга, ўнинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишга сафарбар этиш тавсия қилинди.

ФОТО-ЛАВҲАЛАР

Сирдарё область, Оқолтин районидаги Усмон Юсупов номли совхознинг Жамолиддин Исроилов бошқарувчилик қилаётган 6-бўлимида ҳосилдан бўшаган майдонларда ер ҳайдаш бошлаб юборилди. Суратларда: (юқорида, чапдан) бўлим бошқарувчиси Ж. Исроилов ва илғор тракторчи Р. Аҳмедов ўртоқлар. Пастдаги тасвирда ерларни шудгорлаш.

А. Тўраев фотолари.

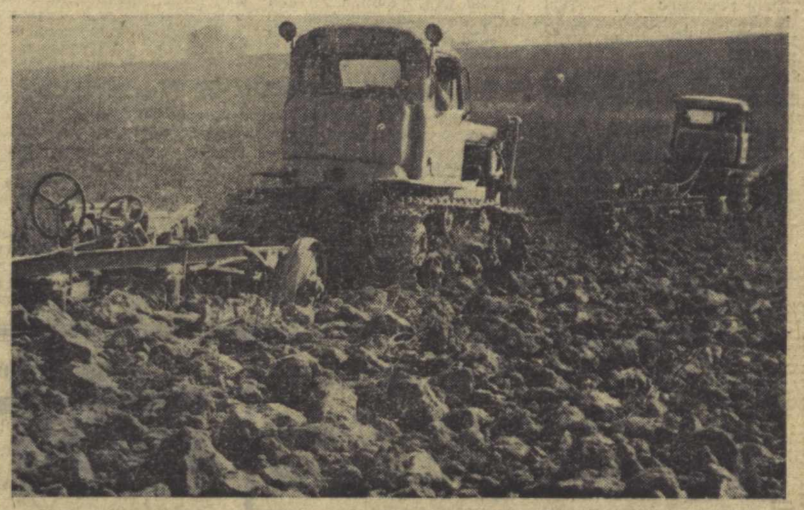

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ТОЖИКИСТОН ЛЕНИНЧИ КОММУНИСТИК ЁШЛАР СОЮЗИНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Социалистик ва коммунистик қурилишда актив қатнашганлиги, ёшларни тарбиялаш соҳасида самарали иш олиб борганлиги учун ва ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан **Тожикистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1975 йил 12 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика меҳнаткашларини соғломлаштириш, профилактика ва санитария-мудофаа тадбирлари ўтказишга жалб қилишдаги актив ишлари ҳамда ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил 13 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

С. У. ЭРГАШЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР Куролли Кучлари сафларида узоқ йиллар, бенуқсон хизматлари, меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашдаги хизматлари ҳамда туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссари Сотволди Усмонович **Эргашев** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1975 йил 13 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

ГФР ФЕДЕРАЛ ПРЕЗИДЕНТИ В. ШЕЕЛЬ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Германия Федератив Республикасининг федерал Президенти Вальтер Шеель 13 ноябрда рафиқаси билан бирга Москвадан жўнаб кетди. У Тошкент ва Самарқандда бўлади.

ГФР ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган аэродромдаги самолёт зинапояси олдида ГФР Президентини СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико кузатиб қолдилар.

Пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари ГФР Президентини кузатиб қолиш учун аэродромга келишди.

Кузатиб қолувчилар орасида федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР ташқи ишлар федерал министри Г. Д. Геншер, СССРдаги бир қанча дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, ГФР элчихонасининг дипломатия ходимлари бор эди.

Учиш майдонида Қуролли Кучларнинг уч тури — пиёдалар, учувчилар, денгизчилар фахрий қоровули саф тортди. Фахрий қоровул бошлиғи ГФР Президентига рапорт берди. Германия Федератив Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари янграли.

Н. В. Подгорний билан В. Шеель фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Тантанали кузатиб қолиш маросими фахрий қоровулнинг саф тортиб ўтиши билан тугалланди.

В. Шеелнинг Совет Иттифоқи бўйлаб қиладиган сафарида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. С. Грушецкий, Совет Иттифоқининг ГФРдаги элчиси В. М. Фалин, ГФРнинг СССРдаги элчиси У. Зам унга ҳамроҳ бўладилар. (ТАСС).

ВАЛЬТЕР ШЕЕЛЬ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

Германия Федератив Республикасининг федерал Президенти Вальтер Шеель рафиқаси билан бирга 13 ноябрь кечқурун Тошкентга келди. Олий мартабали меҳмон СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

Тошкент аэропорти биноси устида ГФР, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди. ГФР Президентини ва унинг ҳамроҳларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, республика Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов, республика министрлари, Тошкент жамоатчилигининг вакиллари кутиб олдилар.

Федерал Президент маҳкамасининг раҳбари, статс-секретарь П. Франк, ГФРнинг СССРдаги элчиси У. Зам, Бундестаг депутати П. Симон, федерал ҳукумат матбуот ва информация маҳкамаси раҳбарининг ўринбосари А. Грюневальд ва бошқа расмий кишилар В. Шеель билан ҳамроҳ бўлиб Тошкентга келишди.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. С. Грушецкий, СССРнинг ГФРдаги элчиси В. М. Фалин, бошқа расмий кишилар ГФР Президентининг сафарига ҳамроҳлик қилмоқдалар.

ГФР Президенти аэропортдан мотоциклчилар фахрий эскорти кузатиб борган ҳолда унга ажратилган қароргоҳ томон йўл олди. Машиналар кортежи ўтиб борган кўчалар ва майдонлар ГФР, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари, табрик сўзлари ёзилган транспарантлар билан безатилган эди.

* * *

Вальтер Шеель шу куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов ҳузурида бўлди. Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида суҳбат бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

А. А. ГРОМИКО Г. Д. ГЕНШЕР БИЛАН УЧРАШДИ

Германия Федератив Республикасининг федерал Президенти Вальтер Шеелнинг Совет Иттифоқига визити вақтида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Германия Федератив Республикаси федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар федерал министри Ганс-Дитрих Геншер федерал канцлер Гельмут Шмидтнинг 1974 йил 30 октябрда Совет Иттифоқига қилган визити ҳақидаги қўшма баёнотда кўзда тутилганидек, маслаҳатлашиб олиш учун 12 ва 13 ноябрда учрашдилар.

Учрашув вақтида икки томонлама масалалар ва ҳар икки томонни қизиқтираётган халқаро масалалар муҳокама қилинди. Суҳбатлар ҳар икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ҳолатига мувофиқ суратда ошкора ва ҳамжиҳатлик муҳитида ўтди. Ҳар икки томон иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни бундан буён ҳам изчил ривожлантириш ва ҳамкорликни кучайтиришга қатъий қарор берганлигини таъкидлади.

1975 5.200.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 13 ноябрга бўлган МАЪЛУМОТ
(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан
ТОШКЕНТ	0,21	114,74	0,06	111,84
СИРДАРЁ	0,43	113,91	0,09	112,49
ҚҚ АССР	0,47	112,36	0,33	99,68
АНДИЖОН	0,23	110,79	0,14	92,30
СУРХОНДАРЁ	0,36	106,29	0,22	100,22
ХОРАЗМ	0,45	105,70	0,31	70,54
ФАРҒОНА	0,42	105,07	0,12	86,72*
НАМАНГАН	0,35	103,59	0,13	85,80
Самарқанд	0,61	98,10	0,14	64,80
Жиззах	0,49	96,49	0,04	75,84
Қашқадарё	0,39	93,16	0,56	69,75
Бухоро	0,44	75,82	0,50	19,25
Республика бўйича:	0,40	102,58	0,21	82,90*
Шу жумладан ингичка толали пахта				
НАМАНГАН	1,37	171,05		
СУРХОНДАРЁ	0,72	105,82		
БУХОРО	0,90	104,52		
Қашқадарё	0,99	90,98		
Республика бўйича:	0,82	104,18		

*) Маълумот аниқланган.

КОЛХОЗ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН

ҒИЖДУВОН, (Бухоро области), 13 ноябрь. (ЎзТАГ). Бугун республикада энг йирик бўлган Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз коммунистларининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди.

Докладчи — партия комитетининг секретари Ҳ. Жумаева, музокарада қатнашган коммунистлар ўз сўзларида ҳисобот даврида партия ташкилоти, колхознинг бутун коллективи эришган муваффақиятларни таъкидлаб, хўжалик фаолиятидаги камчиликларни очиб ташладилар. Пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш йўллари белгиланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов йиғилишда нутқ сўзлади.

Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев йиғилишда иштирок этди.

ҲОСИЛДОРЛИК 70 ЦЕНТНЕР

ЖИЗЗАХ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Икки йилдирки, Жиззахда ҳосилдорликни ошириш пойгаси давом этиб келади. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Тўлан Дадажонов ва Аҳмаджон Валиевлар 50-55 центнерчилик. Жиззах районидан республикада хизмат кўрсатган пахтакорлар У. Орифжонова, Қ. Боймирзаев, У. Азимов ўртоқлар бошлиқ бригадалар 40-45 центнерчилик ҳаракатининг пешқадамларидирлар.

Навоий номли колхознинг қўш Ленин орденли бригадири Ортиқбой Раҳматов ўтган йили ҳар гектар ердан 65 центнердан «оқ олтин» ҳосили етиштириб, рекорд кўрсаткични қўлга киритган эди. Унинг бригадасида бу йил ҳосилдорлик 70 центнерга етди. 90 гектар майдондан Ватанга 630 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Ялпи ҳосилнинг 75 проценти машиналар билан йиғиштириб олинди. Бу юксак хирмонни тиклашда Н. Иброҳимов, С. Қўйчинов сингари механизаторлар ва З. Отабоева, А. Ҳамидова каби чевар теримчилар намуна кўрсатдилар. Бугунги кунда бригада аҳли ҳосилдан бўшаган майдонларни ўғитлаб, шудгор қилишга ва ерларга яхоб беришга киришдилар.

Н. МИРЗАЕВ.

ПЕРСПЕКТИВ ПЛАНЛАШТИРИШ ВА АСОСИЙ ЙЎНАЛИШ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ТАЖРИБАСИДАН

Меҳнаткашларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш, уларни марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялаш район партия ташкилоти олиб бораётган бутун ғоявий-тарбиявий ишлар мазмунини ташкил этмоқда. Идеология иши — В. И. Ленин таъбири билан айтганда **«энг улуғвор ва ғоят олижаноб ишдир»**. Унинг ҳамма формаларини кенгайтириш, усул ва услубларини янада такомиллаштириш, омманн сиёсий тарбиялаш ва меҳнаткашларнинг маданий савиясини ошириш фаолиятимизда асосий ўрин олаётир. Район партия ташкилоти бу соҳада тўплаган бой тажриба область партия комитети томонидан яқинда ўтказилган семинарда атрофлича кўриб чиқилди. Шаҳар ва район партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари ходимлари семинарда Марҳамат район партия комитети фаолияти мисолида пропаганда ва агитация ишини илмий асосда ташкил этиш ҳамда ишларни планлаштириш тажрибасини ўргандилар.

Идеология ишларини перспектив планлаштириш партия ташкилоти олдида турган бутун тарбиявий ишларни комплекс ҳал этиш ва барча оммавий-сиёсий ишларга раҳбарликни янада такомиллаштиришнинг муҳим омилидир. Биз бундай планларни одатда район меҳнат аҳлининг моддий ва маънавий турмуши, қизиқиши, талаб ва эҳтиёжлари ҳамда ижтимоий-иқтисодий характердаги бир қатор масалаларни чуқур ўргангандан сўнг тузиб чиқамиз. Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими идеология ходимларини тўғри жойлаштириш ва уларнинг диққат-эътиборини энг муҳим вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга қаратиш мақсадида перспектив планларни халқ хўжалиги вазифаларини идеологик жиҳатдан таъминлаш, кишиларни меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш, идеология ишлари таъсирчанлигини ошириш, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва маданият органлари ишини яхшилаш, колхозчиларнинг турмуш маданиятини ошириш масалаларига диққат-эътиборни кучайтириш каби асосий йўналишлар бўйича тайёрлайди. Ишни табақалаштириб планлаштириш бир неча йил давомида райком бюроси мажлисида кўриб чиқилган барча масалаларни чуқур таҳлил қилиш, фактларнинг такрорланиши олдини олиш ҳамда бошланғич партия ташкилотларига вазифаларни тақсимлашни бир маромда ташкил этиш имконини бераётир.

Пропаганда ва агитация ишларининг таъсирчанлиги ва самарадорлиги кўп жиҳатдан ана шу ишларни олиб бораётган ходимларнинг етуклигига, уларнинг ташкилотчилик маҳоратига, ғоявий-ахлоқий жиҳатларига, топширилган вазифага қай даражада ижодий ёндашишига ҳам боғлиқ. Марҳамат район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг барча ходимлари олий маълумотли мутахассислардир. Улар идеология ишининг у ёки бу соҳасини яхши тушунган ҳолда юксак малака ва зўр маҳорат билан олиб борадилар. Ҳар бир ходим ўзига топширилган вазифанинг моҳияти, роли ва аҳволини чуқур билади.

Бўлимда барча идеология ишлари соҳалар бўйича инструкторлар ўртасида уларнинг маҳорати ва малакасини эътиборга олган ҳолда тўғри тақсимланган. Ҳар бир ходим пропаганда ва агитация ишининг у ёки бу йўналишига масъул қилиб белгиланган. Масалан, бўлим мудири Тошпўлат Тешабоев бўлим фаолиятига умумий раҳбарлик қилиш билан бирга кадрлар билан ишлаш, қарорлар ижросини назорат қилиш, маҳаллий матбуот ва радиога партиявий раҳбарликни таъминлаш вазифаларига ҳам масъулдир. Мудир ўринбосари Мукаррамхон Йўлдошевага коммунистлар ва партиясиз активнинг марксча-ленинча ўқуви, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими, комсомол ўқуви, хотин-қизлар билан ишлаш, коммунистик меҳнат мактаблари, лекция пропагандаси, халқ университетлари, бўлим инструктори Зокиржон Тўйчиевга халқ маорифи, техникумлар, соғликни сақлаш, социал таъминот, интернационал ва атеистик тарбия, қишлоқда турмуш маданияти ҳамда янги одатларни жорий қилиш, туризм вазифалари, инструктор Эмирвели Саидмеметовга эса оммавий-сиёсий ишлар, кўргазмали агитация, социалистик мусобақа ва коммунистик меҳнат масалалари, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси, физкультура ва спорт соҳалари бириктилган. Улар шунингдек ўзларига бириктирилган ишлаб чиқариш корхоналари, қурилиш ташкилоти, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, колхоз ва совхозларда оммавий-сиёсий ва ташкилий-тарбиявий ишларнинг аҳволи учун райком бюроси олдида жавоб берадилар. Ишнинг ана шундай усулда ташкил этилгани бўлим ходимларининг бутун диққат-эътиборини олдда турган энг муҳим проблемаларни ўз вақтида ҳал этиш, меҳнатни илмий асосда тўғри ташкил қилиш, иш вақтидан унумли фойдаланишга қаратиш имконини бераётир.

Биз бўлим фаолиятини режалар эканмиз, ишларни квартал ва ойларга бўлиб планлаштириш каби аввалги усуллардан воз кечиб, бутун ишни бир йилга мўлжалланган перспектив ва ярим йиллик жорий планлар асосида олиб бораётирмиз. Бўлимнинг ҳар бир ходими ўзининг ярим йиллик шахсий иш планига эга. Бундай планлар одатда бир неча бўлимлардан ташкил топади. Унда райком бюроси мажлисига масала тайёрлаш, бошланғич партия ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатиш, партия ташкилотларида тўпланган тажрибаларни ўрганиш ва умумлаштириш, қарорлар ижросини назорат қилиб бориш, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, партия комитетлари ва партбюро аъзолари билан кенгаш-семинарлар ўтказиш каби кундалик муҳим масалалар қамраб олингандир. Ҳар бир инструктор иш планига киритилган барча вазифаларнинг бажарилишини назорат қилиш ва бунга эришиш учун календарь — план ҳам тузиб чиққан. Бу планда масалаларнинг ҳал қилиниш муддати ойлар бўйича аниқ кўрсатилган. Календарь-план жорий ишлар, планлаштирилган масалалар ва ижрони назорат қилишдан иборат уч бўлимга ажратилган.

Бўлимда барча ходимлар фаолияти мунтазам таҳлил қилиниб, энг яхши таклиф ва ташаббуслар бошқа ходимлар фаолиятида ҳам жорий этиб борилади. Перспектив планда қайд этилганидек идеология ва бошқа ташкилотларда махсус дафтарлар очилгани сабабли сўнгги беш-олти йил давомида ғоявий-тарбиявий ишлар юзасидан амалга оширилган тадбирларни ўрганиш ва таҳлил қилиш анча ўнғай бўлиб қолди. Ҳозир бўлим ходимлари ана шундай дафтарлар юритиб, маданият, соғлиқни сақлаш ва бошқа муассасаларда кадрларнинг сифат ўзгариши, бошланғич партия ташкилотларида агитатор ва пропагандистлар сафини ўстириш аҳволи билан изчил танишиб борадилар.

Район партия комитети кенг активга суянган ҳолда оммавий-сиёсий ва ташкилий-тарбиявий ишларнинг энг таъсирчан ва самарали усул ва услубларидан кенг фойдаланмоқда. Райком қошида бошқа комиссиялар билан бир қаторда кўргазмали агитация бўйича жамоат асосида ишлайдиган совет ҳам ташкил этилди. Бу советга ўн уч киши аъзодир. Унга район партия комитети секретари бошчилик қилади. Бўлим совет тўғрисида махсус Низом ишлаб чиққан. Совет кўргазмали агитация бўйича комплекс перспектив иш планига эга.

Район партия комитети идеология ишлари юзасидан тузган перспектив план асосида бошланғич партия ташкилотларига мунтазам зарур ёрдам кўрсатиб боради. Райком қошида оммавий-сиёсий ишлар билан шуғулланувчи бошланғич партия ташкилотлари секретарлари ўринбосарларининг доимий ҳаракатдаги семинари иш олиб бормоқда. Бу семинарда пропаганда ва агитация бўлими томонидан лекция ва докладлар уюштирилади, ўзаро тажриба алмашилади. Семинардан сўнг унинг қатнашчилари икки ҳафта давомида энг яхши бошланғич партия ташкилотларида идеология ишлари бўйича тажриба ўрганадилар. Бу усул бизга идеология ишини намунали олиб бориш, КПСС XXIV съезди қарорларини изчил амалга ошириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш юзасидан барча бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада кучайтириш имконини бераётир.

Районда оммавий-сиёсий ва ташкилий-тарбиявий ишлар яхши ташкил этилгани беш йиллик планларнинг муваффақиятли бажарилишида муҳим аҳамият касб этмоқда. КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Район тўққизинчи беш йиллик планини барча соҳалар бўйича муддатидан илгари бажарди. Давлатга 175,4 минг тонна ўрнига 180 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Партиямиз съезди шарафига якунловчи йилда 45 минг тонна пахта топшириш учун кураш қизгин тус олмоқда. Район партия ташкилоти ўзининг бутун диққат-эътиборини меҳнаткашларни ана шу юксак мажбуриятни шараф билан бажариш ишига қаратмоқда.

Н. КОТОВА,
Андижон область Марҳамат район партия комитетининг секретари.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1975 йил 7 октябрда Москвада имзоланган Шартномани маъқуллади ва ратификация қилиш учун СССР Олий Совети Президиумига тақдим этди. (ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

1975 йилда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилсин:

Фарғона областидаги **Фрунзе районн** (район партия комитетининг секретари ўрток **Ҳамролиев**, район ижроия комитетининг раиси ўрток **Аминжонова**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўрток **Раҳмонов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўрток **Раҳимов**, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўрток **Йўлдошев**, район комсомол комитетининг секретари ўрток **Муҳамедов**).

Фарғона областидаги **Қувасой шаҳри** (шаҳар партия комитетининг секретари ўрток **Раҳматов**, шаҳар ижроия комитетининг раиси ўрток **Шарофиддинова**, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўрток **Абдураҳмонов**, суғориш системаларининг бошлиғи ўрток **Сўфиев**, шаҳар комсомол комитетининг секретари ўрток **Аҳмедов**).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

13 ноябрда Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Советининг ёшлар ишлари билан шуғулланувчи комиссиясининг мажлиси бўлди.

Комиссия олий ўқув юртлари студентларига жисмоний тарбия беришнинг аҳволи ҳақида Самарқанд область ижроия комитетининг ҳисоботини ва бу масала юзасидан депутатлар тайёрлаган материалларни муҳокама қилди.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, олий ўқув юртларида физкультура ва спорт иши доим такомиллашиб бормоқда. Самарқандда қисқа вақт ичида 18 та йирик спорт иншооти қурилди. ГТО комплекси нормалари ва спортнинг миллий турлари бўйича ҳар йили мусобақалар ўтказилмоқда. Шу билан бирга комиссия Самарқанд область ижроия комитетига, республика спорт комитетига, «Буревестник» кўнгилли спорт жамиятига студент ёшлар ўртасидаги физкультура-спорт ишларига раҳбарликни яхшилашни тавсия этди.

Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссиясининг ҳам мажлиси бўлди. Комиссия республикада маҳаллий саноат корхоналари қурилиши соҳасида беш йиллик план топшириқлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри А. С. Султонхўжаевнинг, қурилиш министрликлари, «Главташкентстрой» раҳбарларининг докладларини тинглади. Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри Б. Г. Мирзабеков Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги халқ хўжалик плани ва давлат бюджетини қараб чиқиш вақтида комиссия томонидан берилган тавсиялар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот берди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика соғлиқни сақлаш муассасаларида узоқ йиллар ва самарали ишлаганликлари ҳамда Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти ишида актив қатнашганликлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берди.

Заречнева Тамара Никитична — Фарғона шаҳар туғруқхоналар бирлашмасининг врачи.

Исхонбеков Маҳкам Жаҳонбекович — Тошкент областидаги Янгийўл даволаш-санитария бирлашмасининг врачи.

Матқурбонова Доногул — Қорақалпоғистон АССР Чимбой районидаги «Қорақалпоқ» яйлов чорвачилик совхози соғлиқни сақлаш пунктининг врачи.

Мирмўминов Миролим Мирсолиевич — Андижон областидаги «Октябрь 50 йиллиги» пахтачилик совхози участка касалхонасининг врачи.

Мушенкова Серафима Федоровна — Тошкент шаҳридаги 14-болалар касалхонасининг врачи.

Норқўзиев Бозор — Жиззах область тери-венерологик диспансерининг врачи.

Пўлатов Акбар — Наманган шаҳридаги машинасозлик заводи медицина-санитария бўлимининг врачи.

Раҳматов Ҳамид — Бухоро область Ғиждумак участка касалхонасининг врачи.

Салахова Зоя Пантилеевна — Қизил Ярим Ой жамияти Самарқанд область комитетининг раиси.

Тўлаков Панжи — Сурхондарё область Шеробод район даволаш бирлашмасининг бош врачи.

Черенок Любовь Григорьевна — Сирдарё область соғлиқни сақлаш бўлимининг бош мутахассиси.

Черноглазова Анна Петровна — Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги клиник касалхонасининг врачи.

Юсупова Раъно Яҳёевна — Хоразм область Боғот район марказий касалхонасининг врачи.

Яхшимуродов Абдуаҳат — Қашқадарё область Лангар қишлоқ участка касалхонасининг врачи.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти ишида фаол қатнашганлиги учун Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти активистларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Фарғона область Фрунзе райони ва Қувасой шаҳрининг қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини 12 ноябрда муддатидан илгари бажардилар.

Фрунзе районининг пахтакорлари давлат тайёрлов пунктларига 41,1 минг тонна, Қувасой шаҳрининг пахтакорлари 10,1 минг тонна пахта етказиб бердилар. Улар социалистик мажбурият ҳисобига пахта териш ва уни топширишни давом эттирмоқдалар.

Фрунзе районининг колхоз ва совхозлари пахта тайёрлаш беш йиллик халқ хўжалиги планини 105,9 процент қилиб бажардилар.

Фрунзе район меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ялпи пахта ҳосилини 49,5 минг тоннага етказишга, Қувасой шаҳрининг хўжаликлари 12,1 минг тоннага етказишга, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилини нобуд қилмасдан қисқа муддат ичида йиғиштириб олишга, 1976 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларнинг ҳаммасини ва чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга аҳд қилдилар.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Андижон областидаги саноат корхоналарининг коллективлари КПССнинг бўлажак XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан ўн бир ойлик планни муддатидан илгари бажардилар. Ой охиригача 46 миллион сўмлидан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади. (ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ТОКИО. Бу ерда очилган совет китоблари ва Европадаги социалистик мамлакатлар китобларининг еттинчи кўргазма-савдо ярмарнасини Япония пойтахти аҳолиси ва меҳмонларидан 30 мингдан зиёд киши келиб кўрди. Кўргазма пайтида бир ярим миллион иенлик китоб сотилди. Суратда: Болгария ва Польша китоблари стендлари олдида.

Е. Зацепина фотоси. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БУДАПЕШТ.** Венгрия жаҳонда энг кўп қалампир етиштирилаётган мамлакатларнинг биридир. Утган йили 65 минг тонна қалампир етиштириб олинди. Венгрия қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари яқин йиллар ичида ҳар йили етиштириладиган қалампир миқдорини 90 минг тоннага етказадилар.

◆ **БУЭНОС-АЙРЕС.** Аргентина пойтахтида «Коммунистларнинг Аргентина маданий ҳаётидаги роли» виставкаси очилган эди. Бу виставка катта муваффақият қозонди. Виставка Аргентина Коммунистик партиясининг «Куадернос де культура» журнали чиқа бошлаганлигининг 25 йиллигига бағишланди. Икки ҳафта ичида виставкани 30 мингдан ортиқ киши келиб кўрди.

◆ **ЛУАНДА.** Ангола Халқ Республикасининг пойтахтида оммавий митинг ўтказилди. Республика президенти Агостиньо Нето бу митингда программ нутқ сўзлади. Мамлакат экономикаси, деди у, империализм манфаатларига эмас, балки анголаликларнинг манфаатларига хизмат қилмоқ учун план асосида ривожлантирилади. Президент А. Нето бундай деди: Ангола ташқи сиёсат соҳасида социал суверенитет ва территориал бутунликни ўзаро ҳурмат қилиш, ички ишларга аралашмаслик, тўла тенглик ва тинчтотув яшаш принципларини тан олиш асосида жаҳондаги барча мамлакатлар билан муносабат ўрнатишга тайёрдир.

◆ **ПАРИЖ.** Мадриддан хабар беришларича, бу ерда Мадрид матбуот уюшмасининг баёноти эълон қилинган. Бу баёнотда тараққийпарвар журналистларга кўп ҳужум қилинаётганлиги ва уларнинг ўлдирилишига қарши қатъий норозилик билдирилади. Баёнотда таъкидлаб ўтилганидек, франкочи маъмурлар матбуот органларини жуда қаттиқ назорат қилиб турибдилар. Кейинги вақтларда саккиз журнал тақиқланди. Газеталарнинг бир неча сони мусодара қилинди.

(ТАСС).

ДЎСТОНА СУҲБАТ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакияда ўтказилаётган совет маданияти кунларида қатнашмоқ учун маданият арбоблари делегациясига бош бўлиб Чехословакия Социалистик Республикасига келган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичевни Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал қабул қилди.

Л. Штроугал билан П. Н. Демичев дўстона суҳбатлашдилар. Суҳбат чоғида, Чехословакия Социалистик Республикасида ўтказилаётган совет маданияти кунлари иккала қардош мамлакат халқларининг бир-бирлари билан янада яқинлашувига, СССР ва ЧССР ижодкор зиёлилари ўртасида алоқаларни ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб қатъий ишонч билдирилди. ЧССР ҳукумати Совет делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди.

ГЕРМАНИЯ СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ СЪЕЗДИ

МАНГЕЙМ. (ТАСС). Бу ерда эркин демократик партия билан бирга ҳукумат каолициясини тузган Германия Федератив Республикасининг энг катта сиёсий партияси — Германия социал-демократик партиясининг съезди очилди. «Германия социал-демократик партиясининг 1975-1985 йилларга мўлжалланган платформаси» лойиҳасини муҳокама қилиш съезднинг диққат марказида турибди. Бу ҳужжат партиянинг яқин ўн йилга мўлжалланган сиёсий ва иқтисодий вазифаларини белгилаб беради.

Германия социал-демократик партиясининг бир қанча округ конференциялари съезд олдидан қабул қилган резолюцияларида мамлакатда йирик капитал ҳокимиятини чеклашга доир таъсирчан чоралар кўриш, корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолияти масалаларида касаба союзларнинг контроль қилиб туришини амалга ошириш кераклигини айтдилар. Кўпгина делегатлар ишсизликка қарши кураш юзасидан актив тадбирларни кўришни талаб қилдилар.

Съездда Германия социал-демократик партиясининг раиси В. Брандт доклад қилди. У партиянинг ташқи сиёсий вазифалари тўғрисида гапириб кескинликни юмшатиш ва социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш сиёсатини изчиллик билан давом эттириш кераклигини айтди. Хельсинкидаги Умумевропа кенгашида муҳокама қилинган соҳалардаги ҳамкорлик кенгайиб бораётганлиги қўшинлар ва қурол-яроғларни ҳам самарали тарзда қисқартиришни талаб қилади деди докладчи. В. Брандт Германия социал-демократик партиясининг эркин демократик партия билан тузган ҳукумат каолициясига ижобий баҳо берди ҳамда Европада мустаҳкам тинчликни ва хавфсизликни таъминлашга тўсқинлик қилаётган оппозициячи христиан-демократик иттифоқ — христиан-социал иттифоқ партияларининг блоки фаолиятини қаттиқ танқид қилди.

АВСТРАЛИЯДА ҲУКУМАТ ҲОКИМИЯТДАН ЧЕТЛАШТИРИЛДИ

КАНБЕРРА. (ТАСС). Австралияда мисли кўрилмаган конституцион танглик рўй берди. Традицияга кўра Англия қироличаси томонидан тайинланадиган Австралия генерал-губернатори мамлакат тарихида биринчи марта ҳукуматни ҳокимиятдан четлаштирди, парламентнинг ҳар иккала палатаси тарқатиб юборилганлигини ва шу йил 13 декабрда парламент сайлови ўтказилишини эълон қилди. Шу билан бир вақтда у ўнг оппозиция раҳбари М. Фрейзерга ўткинчи ҳукумат тузишни топширди.

Генерал-губернаторнинг бу қарори мамлакатда ғазаб тўлқинини кучайтириб юборди. Мамлакат федерал ҳукуматига шу кунгача бошлиқ бўлиб келган Гоф Уитлем лейбористлар партиясининг раҳбари эди. Лейбористлар партияси ҳокимият учун курашаётган ўнг оппозиция томонига очиқдан-очиқ ўтиб олган генерал-губернатор ҳаракатларига қарши норозилик билдирди.

Консерватив партиялар 1972 йил декабрида ўтказилган сайловда мағлубиятга учраган эдилар. Шундан бери улар лейбористлар ҳукуматининг ўрнини эгаллашга тўхтовсиз уриниб келдилар. Консерваторлар юқори палата бўлган сенатда бир оз кўпчиликка эга бўлганликларидан фойдаланиб, лейбористлар томонидан тақдим этилаётган қонун лойиҳаларининг ҳаммасини рад қилавердилар ва Г. Уитлем ҳукуматини 1974 йил май ойида парламентга янги сайлов ўтказишга мажбур этдилар. Шу сайловда лейбористлар яна енгиб чиқдилар ва яна ҳукумат тузиш ҳуқуқини олдилар.

Бироқ шундан кейин ҳам оппозициячи аграр партия ва либераллар партияси сенатдаги ўзларининг устунликларидан фойдаланиб лейбористлар ҳукуматининг ижобий ишларига ғов солиш тактикасини давом эттиравердилар.

ҲИНД ОКЕАНИДАГИ МИНА

Яқинда АҚШ давлат департаменти сенатга доклад тақдим этди. Бу докладда 1966 йили АҚШ билан Англия Диего-Гарсия ороли тўғрисида маҳфий битим тузишгани расмий равишда таъкидланади. Мазкур битимда АҚШ инглизлар сотиб оладиган «Поларис» ракетаси нархини камайтирди. Лондон эса бунинг эвазига Диего-Гарсия оролида ҳарбий база ташкил этиш ва кейинчалик уни АҚШга топшириш мажбуриятини олади, дейилади.

Анча пайтгача Пентагон Диего-Гарсия ороли кимсасиз, бу ерда туб аҳоли яшамайди, деб жар солиб келди. Яқинда эса бу кимсасиз оролдан АҚШ ва Англиянинг ҳарбий идоралари бир неча юз маҳаллий аҳолини зўрлаб бошқа ёққа кўчирдилар. Американик сенатор Жон Клавер бу операцияни «ҳарбий мақсадлар йўлида энг оддий инсонпарварлик тушунчалари ҳам оёқ ости қилинишининг яна бир намунаси» деб атади.

Вашингтон билан Лондон бу оролдан қандай ҳарбий мақсадларда фойдаланмоқчи бўляптилар? Ҳинд океанининг жуда кенг районларини назорат остига олиш ва яқин атрофдаги мамлакатларга таҳдид қилиш имконини берувчи Диего-Гарсия оролининг стратегик жиҳатдан қулай ерга жойлашганлиги кўпдан буён Пентагоннинг диққатини тортиб келарди. Дастлабки пайтларда бу оролга «ёрдамчи пунктларни жойлаштириш учун резерв жой» деб қаралган бўлсада, кейинчалик бу ерда алоқа маркази ташкил этишнинг аниқ планлари юзага келди. Ҳарбийларнинг иштаҳалари борган сари очилиб, 1966 йилда Диего-Гарсияга доир Англия—Америка маҳфий битими имзолангач, бу орол АҚШ стратегиясида борган сари муҳим аҳамият касб эта бошлади.

Ҳинди-Хитойдаги қўғирчоқ тузумларининг мағлубиятга учраши Пентагон олдига Осиёда янги таянч пунктлари очиш масаласини кўндаланг қилиб қўйди. Бу ерда аввал мавжуд бўлган таянч пунктлари, масалан Жанубий Вьетнам барбод бўлди. Таиланд эса мамлакатдаги Америка ҳарбий базаларини тугатишга муддат белгилади. Филиппинга келганда шуни айтиш керакки, у АҚШ билан ҳарбий битимларни қайта кўриб чиқишни талаб қилмоқда. Бунинг устига СЕАТО ҳарбий блокининг инқирозга учрашини қўшадиган бўлсак Пентагоннинг Осиёда нақадар «кўнгилсизлик»ларга дуч келаётганлигини кўриш қийин эмас. Умуман олганда, Вашингтондагилар Осиё сиёсатидаги мана шу кейинги муваффақиятсизликларнинг ўрнини босадиган воситалар излашга зўр бериб уринмоқдалар.

Пентагон стратеглари учун Осиё қитъаси ишончсиз бўлиб қолганлигидан улар Ҳинд океанини ракеталар ортилган сув ости кемалари учун улкан базага айлантиришни мўлжалламоқдалар. Американик ҳарбийларнинг фикрига қараганда, Диего-Гарсиядаги ҳарбий база АҚШнинг базалар стратегиясида муҳим ўрин тутиши керак.

«Сувайшдан шарқ томон» ҳарбий сиёсатининг янги вариантида Диего-Гарсияга марказий форпост роли берилмоқда. Ана шу ҳарбий-сиёсий занжирнинг дастлабки халқаси — Форс қўлтиғи районидаги базалар аллақачон ишга тушиб кетишган. Вашингтон Лондон ва Омон султони билан Масира оролидаги базалардан Америка ҳарбий ҳаво кучларининг фойдаланиши тўғрисида келишиб олди. Форс қўлтиғига Америка кемалари ҳам тез-тез келадиган бўлиб қолди. Австралия соҳилларидаги Америка ҳарбий базалари мазкур занжирнинг сўнгги ҳалқаларини ташкил этади.

Пекинлик раҳбарлар Пентагоннинг Ҳинд океанидаги хавфли ҳаракатларини маъқуллаб кузатиб туришибди. Бу районнинг милитарлаштирилиши, хусусан Диего-Гарсияда ҳарбий базаларнинг ташкил этилиши Пекиндагилар учун айни муддао. Уларнинг ўзлари ҳам Ҳинд океанига кўз олайтириб қарамоқдалар, қани энди бирор илож қилиб у ерга «ёпишиб» олсалар. Тўғри, пекинлик раҳбарлар ўз ниятларини ошкора айта олмаяптилар. Шунга қарамай, Осиё матбуотида Пекиннинг ана шундай нияти борлиги ҳақидаги маълумотлар қалқиб қолди. Бу ҳақда ёзган Ҳиндистоннинг «Пэтриот» газетаси, Шри Ланканинг «Трибюн» ҳафталиги Хитой раҳбарлари Ҳинд океани районида кескинликнинг юмшашига қарши чиқмоқдалар деб таъкидлашди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти махсус группасининг докладида эса Хитой ҳарбий кемалари Ҳинд океанига қараб йўл олганлиги кўрсатиб ўтилди.

Ҳинд океани атрофида жойлашган мамлакатлар Пентагоннинг ва Пекиннинг бу ердаги хатти-ҳаракатларини диққат билан кузатиб турибдилар. Диего-Гарсияда ҳарбий база вужудга келтирилиши ҳақидаги маълумотларнинг фош этилиши жаҳоннинг шу районида империалистик ҳарбий базаларнинг тузилишига қарши норозиликларнинг янги тўлқинини кучайтириб юборди. Африка-Осиё халқлари Ҳинд океанининг тинчлик зонасига айлантирилишини талаб қилмоқдалар. Бундай зонанинг вужудга келиши кескинликнинг юмшашига имкон берган бўлур эди. Осиёда коллектив хавфсизликнинг вужудга келтирилиши эса ана шу мақсадга хизмат қилиши мумкин.

Ю. ДАВИДОВ,
(АПН).

ХАЛҚ ШОИРАСИ

Ўзбекистон ССР халқ шоираси ЗУЛФИЯ 60 ёшда

...СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИНИНГ МАДАНИЯТИ ВА ФАНИ КАТТА ШОНЛИ ЙЎЛНИ БОСИБ ЎТДИ... БИЗ ОЛИМЛАРИНГИЗ — АКАДЕМИКЛАР ВЛАДИМИР ПЕТРОВИЧ ШЧЕГЛОВ, ВЛАДИМИР ИВАНОВИЧ ПОПОВ, ОБИД СОДИҚОВ, СОБИР ЮНУСОВ, ЁЗУВЧИ КОМИЛ ЯШИН ВА ШОИРА ЗУЛФИЯ, КОМПОЗИТОРЛАР МУХТОР АШРАФИЙ ВА КИНОРЕЖИССЁР КОМИЛ ЁРМАТОВ, СССР ХАЛҚ АРТИСТЛАРИ СОРА ЭШОНТЎРАЕВА, ГАЛИНА ЗАГУРСКАЯ, ШУКУР БУРҲОНОВ ВА БОШҚА ЖУДА-ЖУДА КЎП КИШИЛАРНИНГ НОМЛАРИНИ ҲУРМАТ БИЛАН ТИЛГА ОЛАМИЗ. СОЦИАЛИСТИК ФАНИНГИЗ ВА МАДАНИЯТИНГИЗНИНГ МАНА ШУ АТОҚЛИ НАМОЯНДАЛАРИ ЎЗ ИЖОДЛАРИ БИЛАН УМУМХАЛҚ ТАҲСИНИГА САЗОВОР БЎЛМОҚДАЛАР.

Л. БРЕЖНЕВ.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг республикага Халқлар дўстлиги ордени топширилишига бағишланган қўшма мажлисида сўзланган нутқдан).

ЗУЛФИЯГА

Қайсин ҚУЛИЕВ.

Тоғлар ёнбағрида куз ҳарорати,
Юксакда — чўққилар узра оппоқ қор.
Кўзимга кўринур чинор қомати,
У сенинг қиёфанг эслатур такрор.
Ҳаёт йўлларида яйра, эй сингил,
Енгиб ўт ижоднинг барча малолин.
Сенинг камолингдан баҳр олур
кўнгил,
Сиймонгда ҳис этиб юртим жамолин.
Биз сенга ҳавас-ла боқурмиз мудом,
Покиза туйғулар сенда буткул жам.
Қалбинг гўзаллиги бизни этиб ром,
Дилга мусаффолик ёғилур ҳардам.

Наздимда, ҳаётинг ёруғ бир машъал,
Нур сочар дилларга аввалу ҳозир.
Ҳижронинг ўзи ҳам маъюс бир ғазал,
Донолик қўшиғи дейилса арзир.
На чора, дарахтдан узилса бир барг,
Бу кузнинг ўз иши, қонунияти.
Кўнгилда эҳтиром сенга уриб барқ,
Қоғозга ёзилур эзгу нияти.
Ҳар фасл намойиш этур ўз файзин,
Баҳору куз менга баробар яқин.
Рухсат бер, шеърингга мен этиб
таъзим,
Улуғлай юртингни ва сени тағин.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ЗУЛФИЯ

САҲАР МЕН БИЛАН...

Кундан-кун саҳарга ортар соғинчим,
Наҳот ҳаёт шомим яқинлиги бу!
Салқин оромида йўқолар тинчим,
Демак шафақ мен-чун ёлқинлиги бу!

Наҳот умримдаги саҳарга завқлар
Тарк этиб излайман саҳардан нажот!
Бирдай эмасмиди йил, фасл, вақтлар
Недир ўтиб, недир келмайди наҳот!

Саҳар бу — ёшликдай борлиғи орзу,
Саҳар ўқилмаган ғаройиб китоб.
Наҳот умр олиб қўлга тарозу
Мендан кутар ҳалол, аниқ сарҳисоб!

Тўхта!
Нечун йиллар палласи вазмин,
Умрим эмасмиди ҳаётдан туҳфа!
Сарҳисоб чоғда ҳам ўзимда изин,
Посангисин ростлаш пайтимас, тўхта!

Кун фақат саҳармас, кундуз, шоми бор,
Кеч пишар мевалар озми тупроғда!
Тўхта!
Тарозуга қўярдек куй бор
Ҳали саҳар сиёқ яшноқ дил-боғда.

Мен ахир саҳар чоғ таваллуд топдим,
Онам кўкси, азиз юртим ҳам саҳар.
Шеърга дил, дафтарни саҳарлар очдим,
Эслайман:
Топганди севги қўйнидан
Мени тоғдан оғир ҳижрон ҳам саҳар.

Бугун шом устидан ял-ял кулажак,
То умр борича саҳар мен билан.
Ҳар кун менга саҳар туҳфа этажак,
Халқим юрагига сафар мен билан.

11. XI. 75.

ВУРҒУН БИЛАН УЧРАШУВ

1. ЗИНАЛАР...

Тонгдан хаёлимни ажиб руҳ безар,
Ясан-тусандаман бир ҳаяжонда.
Хазар тўлқинимас, бир тўфон кезар
Ҳам шодлик, ҳам афсун қамраган
жонда.

Бугун бутун ўлка Вурғунга меҳмон,
Мен ҳам,
Қалб тўфонин босмоққа йўқ куч.
Мен бу зиналардан юрмоғим маҳол,
О, юрак!
Ҳаётда бир бўлса ҳам уч!

Уч!
Мармар зиналар совуқ кўксида
Ловуллаб чақнайди у тирик излар.
Наҳот юрмоқдамиз излар устида
Соғинган, гуноҳкор дўстлари бизлар!
Уч, менинг юрагим, жисмим олиб уч,
Пиллапояларга босмайин қадам.
Юксак бу аршдаги мангуликни куч,
Садоқатинг кўрсат бу муқаддас дам!

О, мармар зиналар,
Тилсиз шоҳидлар!
Шоир юрагида кўчкилар кўчиб,
Илҳом қанотида бургутдай учиб
Гоҳ хорғин, гоҳ чақин бўлиб ўтгандир!
Мафтунлар,
Мухлислар,
интиқ шогирдлар,
Шаъни, куйи тенгдош не-не шоирлар
Бу пок остонада мендек кутгандир!

Ҳеч кимни кутдирмай чорлаган шоир,
Бутун Озарбайжон тупроғи бўлиб,
Кир, юрак гар эсанг учишга қодир,
Мезбон кутиб қолди, меҳрга тўлиб...

Ёраб!
Ҳамма, ҳар не бунда эгасига зор!
Рафиқа, фарзандлар, қалами, сози...
Бизнинг қулоқларда ёниқ, фусункор
Тирик нафаси-ю, ўчмас овози...

Қалб!
Азиз изларнинг устидан эмас,
Эргашиб киришга менга бердинг куч,
Энди висол дами севинчидан уч.

2. БИР ДОНА ПАПИРОС...

Мен папиросни севган, чеккан эмасман,
Илк бор папиросни билдим муқаддас.
Маҳбубга оташин бера билмасдан
Қолган юрак каби бе ёш, ва бе сас

Кўзларга кўринмай, тутаб тугамай,
Сени кутиб, ёниб ётибди гўё
Агар бўлса ичилмайин қолган май
Қуриб қоларди мисоли рўё.

Бор вужудни дўзах ўтида ёққан
Ижоднинг муқаддас мунис макони —
Столинг устида ятим, заъфарон
Бир папирос қолмиш!

Эй, шеър ҳоқони!
Етган юракларни забт этдинг бе жанг,
Қай куч сени этди хумордан маҳрум!
Сендай алп қудратнинг қўлин этиб танг
Кекса ҳасадига этдими маҳкум!

Бир дона папирос қолмиш чекилмай,
Сенинг лабларингнинг оромига зор,
О, қанча қўшиқлар қолди битилмай,
Бизнинг дилда янги очолмай гулзор,

Бир дона папирос қолди чекилмай.
Қанча чекилганин ҳатто билмасдинг
ўзинг.

Бир тасалли:
Мангу сарғайиш билмай
Ҳар дилда бир баҳор очиб ҳар сўзинг
Жисмида она-юрт қўшиғин олиб,
Сен кезмаган жаҳон кезиб юрибди.
Бир дона папирос ёнолмай қолиб,
Номинг қуёш янглиғ порлаб турибди...

6—15 октябрь 1975.

ЖИЛОДОР ИЖОД

Лазиз ҚАЮМОВ,
профессор, Ҳамза мукофоти лауреати

Шеърият воқеликнинг туйғулар орқали ифода этилган инъикоси бўлиб, ҳар бир ҳаққоний шоирнинг олий мақсади ниҳоятда ранг-баранг бўлган инсон ҳиссиётини имкон борича тўлароқ қамраб олмоқдир. Бинобарин, шеърият ўткир туйғуларга тўла бўлмоғи лозим. Шундай ҳислар тўлқинининг жилвасини кўзда тутиб, Зулфия шеъриятини жилокор ижод деб атагим ва уни Марғилон атласига қиёс қилгим келади.

Чиндан ҳам, Зулфия ижодида Совет Шарқи аёлининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси туфайли саробдан ҳақиқатга айланган бахти ўзининг образли ифодасини топган. Бу бахт миллионлаб аёлларимизга берган шуур ва тафаккур, роҳат ва ташаккур, ғурур ва сурур, шижоат ва ғайрат каби туйғулар гаммаси умумлашма шаклида ширин шеър бўлиб шоира дафтаридан, сўнгроқ эса, унинг ўнлаб китобларидан жой олди.

Ўзбек классик адабиёти саҳифаларида ажойиб шоираларимиз Нодира, Увайсий, Маҳзуна, Анбар отин кабиларнинг нозик қўллари билан битилган ва ўзларидек нафис шеър мисралари бор. Ана шу анъанани шоира Зулфия ҳам мазмун, ҳам шакл новаторлиги билан ривожлантирди. Агар ўтмишдаги шоираларимизнинг бутун таланти адолатсиз тузумдан доду фарёд қилишга, ислом динининг реакцион таълимотига биноан тамомила ҳуқуқсизланган аёллар номидан исён қилишга қаратилган бўлса, Зулфиянинг бутун ижоди адолатли социалистик тузумни улуғлашга, асрий орзуларнинг рўёбга чиққанини масрур куйлашга қаратилган.

Зулфиянинг бадиий кашфиётларидан бири ҳам шундан иборатки, унинг лирик қаҳрамони ўзига замондош бўлган совет аёли бўлиб, унинг ватанпарварлиги, инсонпарварлиги ва интернационализми ҳаётимизнинг турли давр воқеалари фонида чиройли бадиий ифодасини топган.

Зулфия шеъриятининг лирик қаҳрамони хужум кампаниясининг суронларидан ғолиб чиққан, партия «саводсиз мамлакатда социализм қуриб бўлмайди», деб шиор ташлаган йилларда саводини чиқарган, девизимиз «Ҳамма нарсани кадрлар ҳал қилади». — деб ёзилганда эса, завод-фабрикани эгаллаган, «колхозда хотинлар катта куч», деган ибора айтилган вақтда ғурур билан «ўша биз бўламиз», дея олган совет аёлидир.

Улуғ Ватан уруши йилларида Зулфия шеъриятининг ҳиссиёт диапазони янада бойиди. Унинг лирик қаҳрамони баъзан севимли ёрини фронтга жўнатиб, станокда ёки далада унинг ўрнини эгаллади, тунлар палак тикиб, севгилисини кутди, баъзан ёрига ҳамроҳ бўлиб, «қўлимда қуролу устимда шинель», деб куйлади.

Сезилиб турибдики, Зулфия шеърияти социалистик тузумнинг аёл ҳиссиёти орқали ифода этилган шеърий солномасидир.

Агар бу ижоднинг фазилати фақат мазмунидагина бўлганда у тарихчи бўлиб қолар эди. Гап шундаки, Зулфия тарихни ўзида қамраган улкан ва хассос шоирадир.

Адибанинг бадиий новаторлиги кўпгина ижодий масалаларни ҳал қилишда, шу жумладан, эстетиканинг мураккаб муаммоларидан бири бўлмиш фожиона категориясининг ўзига хос талқинида ҳам ёрқин намоён бўлади. Бунинг мисоли Ҳамид Олимжон хотирасига бағишланган шеърлар туркумидир.

Шоиранинг умр йўлдоши ва адабиётимизнинг улкан арбоби Ҳамид Олимжоннинг фожиали ҳалокати жаранглдор созга тош бўлиб тегди. Соз синса тузалар-у, аммо, юрак дарди мангу бўларкан. Бу ҳол шўх шеъриятга фиғон киритди. Бу эса, классик адабиётимиздаги шоиралар шеърида энг кўп учраган куй эди. Зулфия инсон матонатининг қудратини намойиш қилиб, аламни енгди, пок муҳаббатининг давомини шеър мисраларига сингдирди ва айни вақтда социалистик тузум адиби фақат шахсий ҳаёти билан эмас, балки, ижтимоий бурчи билан ҳаёт эканлигини амалда исбот қилди, шеъриятда куйлади. Зулфиянинг бу цикл шеърларини, назаримда, оптимистик трагедия, деб аталса бўлади.

Ҳар бир шеър ўқувчи билан бирор мавзуда қилинган самимий суҳбатга ўхшайди. Шу маънода бу суҳбатда ҳаққонийлик, ростгўйлик, энг муҳим шартлардир. Зулфия шеърияти ана шу хусусиятлари билан ўқувчиларни ўзига мафтун этади. Ана шундай самимий суҳбатлардан мисол сифатида «Сенсиз», «Эмиш», «Баҳор келди сени сўроқлаб» шеърларини эслатиб ўтиш мумкин.

Ҳиссиётларнинг ҳаққонийят билан безанган тасвири Зулфия шеъриятини Марғилон атласига муқояса қилишга асос беради. Лекин, мен унинг жилодорлигинигина эмас, қадр-қимматини ҳам ўхшатмоқчи эдим. Атласда камалак товланиши бор. Изоҳлашадики, қуёш нурлари маълум бурчак билан йўналганда унинг таркибидаги ранглар шунчалар яққол жилоланиб турармиш. Шеър — шоир ҳаётининг инъикоси. Шундай экан, камалак нурини қуёшдан олгандек шоир ҳам қалб нурларини қаҳрамон халқидан олади. Зулфия шеърияти халқимизнинг овози бўлиб иттифоқ миқёсига чиқди. Шеърнинг ёки бошқа бирор бадиий асарнинг бошқа тилларда таржима бўлиб нашр этилиши ҳали тўла ўлчов бўлолмайди. Бу янада кенгроқ ўқувчилар доирасининг диққатига қилинган заявкадир. Бу заявка ўша доира ўқувчиларининг диққатини тортиши ва уларнинг қалбига кириб бора олиши учун асарнинг мазмуни миллий колоритни сақлаган ҳолда умуминсоний ҳиссиётларга эга бўлиши керак. Бошқача қилиб айтганда, шеърдаги туйғу уни ўқийдиган янги ўқувчилар доирасининг ҳам қалбига ҳамоҳанг бўлиши лозим. Назаримда, Зулфия шеърияти шуҳратининг асоси шу ҳол бўлди. Совет поэзиясида Константин Симоновнинг «Мени кутгил» сарлавҳали шеърлари орқали жангчининг ҳис-туйғулари ифодаланаётган бир пайтда Зулфия вафодор ёрнинг лирик образини яратди. Бу фақат ўзбек аёлининггина эмас, балки, барча совет аёлларининг порлоқ сиймоси бўлди.

Зулфия совет адибаси сифатида шоир ва гражданликнинг ибратли намунасини кўрсатди. У ҳамиша ижодни ижтимоий фаолият билан қўшиб олиб борди.

Зулфия фаолияти «Ўзбекистон хотин-қизлари» (ҳозирги «Саодат») журналининг бош муҳаррири сифатида, йирик совет адибаси сифатида, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати сифатида уни халқаро миқёсга олиб чиқди. Дунёнинг кўпгина мамлакатларига аввал шеъри, кейин шоиранинг ўзи етиб борди. Бу ҳол Зулфия ижодида ҳам янги саҳифа очди. Ҳар бир сафар янги мавзу берди. Лирик қаҳрамоннинг интернационализм туйғуси энди жаҳон миқёсида таралди, ўз навбатида Зулфиянинг олмос мисралари болгар ва инглиз, араб ва ҳинди, хитой ва француз, испан ва немис тилларида ҳам янграй бошлади. Айтиб ўтганимиздек, шуҳратдорликка таржима қилиниш камлик қилади. Шеърдаги туйғулар адолатли ҳукм бўлиб, ўша йироқ эллардаги эркпарварларга ҳам маъқул бўлмоғи керак. Ленинча интернационализм ғоялари билан суғорилган, «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» шиорини девиз қилиб олган Зулфия шеърияти совет адабиётининг оламаро обрўсига катта улуш қўшди. Айтаётган гапларим шахсий фикрлар эмас. Марғилон атласидек сержило ва ёқимтой бу ижод халқаро Нилуфар ва Неру номидаги мукофот билан тақдирланиши, шоирамиз Болгариянинг биринчи даражали Кирилл ва Мефодий ордени билан мукофотланиши фикримни тасдиқлаб турибди.

Зулфия социалистик реализм поэзиясининг йирик вакилидир. Бизнинг ижодий методимиз услуб хилма-хиллигини инкор қилмайди, аксинча, уни қонунлаштиради. Шу фикрни ифода этиб, Владимир Маяковский «бизга кўп ва ҳар хил шоирлар керак» деган. Шу маънода ўзбек совет поэзиясининг талантли вакиллари кўп ва улар ҳар бири ўзига хос овозга эга. Зулфия ижодидаги ўзига хослик кўп хусусиятларда, жумладан шеъриятининг нафислигида, унинг аёлларга хос майинлигида ҳам намоён бўлади. Мавзу жиҳатдан ҳамма шоирларимиз ҳам социалистик воқеликни акс эттирадилар, аммо, ҳар бирининг диққат маркази, фокус нуқтаси ҳар хилдир. Зулфия совет аёли нуқтаи назаридан воқеликни акс эттиради. Шунинг учун ҳам у агар колхоз раиси образини яратса, у ҳам доно ташкилотчи, ҳам меҳрибон она бўлиб гавдаланади. Ўзбек аёллари бахтининг оташин куйчиси ва тарғиботчиси сифатида Зулфия гоҳ паранжилик аёлга кўзи тушиб қолганда дарғазаб публицист бўлиб кетади, гоҳ «Зайнаб ва Омон»ни операга айлантириб, коммунистик ахлоқ нормаларининг ҳаққини саҳнадан ҳимоя қилади, гоҳ муҳаббатнинг поклигини куйлаб, озод совет аёлининг қалб таржимонига айланади, гоҳ қардош шоиралар шеърлари ёки Некрасовнинг «Рус аёллари»ни ўзбекчага ағдариб ўз мавзуини янада кенгайтиради. Лекин, у нима қилмасин, нима ёзмасин, ўзига хос услубда бўлади.

Ҳар бир катта адибнинг ижодий тажрибаси адабиёт назариясининг бирор масаласини ҳал қилишда катта материал беради. Шу маънода Зулфия бадиий ижодда миллийлик ва умуминсонийлик масалаларини маҳорат билан уйғунлаштиришнинг ажойиб намунасини кўрсатди. Совет адабиётида яхши шоиралар кўп. Маргарита Алигер, Сильва Капутикян, Римма Казакова, Марварид Дилбозий, Эди Огнецвет, Любовь Забашта... Бу рўйхат катта ва ҳар бир ном ўнлаб ёқимли шеърларни ёдга солади. Кўп миллатли совет поэзиясини ҳаёлда тиклаганимда улар орасида Зулфия шеърияти Марғилон атласининг гўзаллигини рамз этиб, кўзимга ўтдек бўлиб кўринади.

Халққа қилинган сидқидил хизмат Зулфияга Ўзбекистон ССР халқ шоири, Ҳамза мукофоти лауреати деган шарафли унвонларда ифода этилган халқ муҳаббати билан тақдирланди.

Бу жилокор ижод ҳамиша инсонлар қалбига роҳат бахш этаверсин, совет адабиётининг обрўйи бўлиб оламаро нур таратаверсин. Ижодкор умрига шеърларининг умри қўшилсин. Юбилей истакларимизнинг энг камтари шу.

ЭНГ АРДОҚЛИ ШОИРА

Зулфияхоним шеъри чинакам шеър, яъни у нозима эмас, шоира! Ўзбек табиати, ўзбек қалби, ўзбек меҳнаткашининг буюк дўстона оиладаги бахтиёрлиги, ўзбек аёлининг ёрқин ва сулув сиймоси, дарди ва бахти, тўй ва томошаси — мана, Зулфияхоним шеърияти!

Жаҳонгашта ва тинимсиз шоира асарлари талай-талай халқлар тилида жаранглаб тургани ҳақиқат! Зулфияхоним ўзбек шеъриятини жаҳон минбаридан жаранглатганлардан бири ва балким биринчиси. Қозоқ ҳам, арман ҳам, тожик ҳам, украин ҳам, булғор ҳам, ҳинд ҳам, занжи ҳам, араб ҳам шоирамиз ижодидан баҳраманд ва одамийлигига, санъатига, маҳоратига, жасоратига шайдо.

МИРТЕМИР.

ҚАРДОШЛАРНИНГ ҚАЛБ СЎЗЛАРИ

Зулфия Халқлар дўстлиги орденига жуда-жуда муносиб, чунки, унинг бутун ижодий-ижтимоий ҳаёти халққа бағишлангандир. Поэзияси эса меҳнаткаш аёл тақдири, халқларнинг ўзаро ҳамкорлиги, уларнинг тинчлик ва тараққиёт душманлари билан курашидаги яқинлашуви ҳақидаги жўшқин китобдир.

Николай ТИХОНОВ.

* * *

Шоира юрт ҳақидами, севги ҳақидами, уруш ҳақидами сўзламасин, унинг шеърларида оптимизм, ҳаётбахшлик жаранглайди. У ғам-аламни, урушнинг даҳшати ва фожиасини камайтириб кўрсатмайди. Йўқ, у ғалабанинг баҳор каби, худди баҳор каби муқаррар келишига ишонади, чунки, баҳор ҳеч нарсага қарамасдан келаверади.

В. ЛУГОВСКОЙ.

* * *

«Мушоира» тасвирий воситаларининг бойлиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Унда хотин-қизларга хос кузатувчанлик, эпик кенглик билан уйғунлашиб кетади. Фикрларнинг тийранлиги туйғуларнинг тўлқинлилиги билан ҳам-оҳанг. Унда ҳамиша халқларнинг тинчлик ва бахт-саодати учун янграган поэзиянинг садосини эшитиб турасан, киши. «Мушоира»ни дадиллик билан адабиётимизнинг дурдонаси деб айта оламиз.

Вера ИНБЕР.

* * *

Зулфия шеъриятининг уфқлари узоқ-узоқ кенгликларга қулоч ёйгандир. Бу уфқларга мўъжаз Водилдан то азим Тошкентгача бўлган масофа торлик қилади. Бу уфқларни улкан Москвагача, ундан узоқ Ғарбга ҳамда олис Шарққа чўзилган беадад кенглик билан ўлчаш мумкин. Руслар, украинлар, қондош-қардош қозоқлар, туркманлар, қирғизлар—кўп миллатли совет халқининг ўғил ва қизлари Зулфиянинг шеърларини зўр ҳаяжон билан ўқийдилар, ундан завқланадилар. Чунки, ўзбек халқининг истеъдодли қизи совет кишиларининг ўй-фикрларини, уларнинг қалб туйғуларини куйлайди.

Микола БАЖАН.
КИЕВ.

* * *

Кўз ўнгимда Зулфия шеърлари асосида яратилган Ўзбекистон манзаралари достони намоён бўлади. Ўқийман, зеҳн соламан, яйрайман: меҳнатсевар, саховатли, туйғун ва маънавий бой халқи билан бирга унинг Зулфия қизи камол топди ва ҳануз юксалишда. Яшнаган ўлка—Ўзбекистон боғлариаро Зулфия қўшиқлари янграйди.

Мусаффо қалбингиз, шеъриятингиз, одамларга сиз бахш этган барча эзгулик учун ташаккур Сизга, қимматли Зулфия!

Эди ОГНЕЦВЕТ.
Минск.

* * *

...Ажойиб табиатли кишиларни кўрганда нодир инжу топган кишидек қувонаман, ҳаётни янада қаттиқроқ севаман. Сиз (яъни Зулфия) мен учун ана шу нодир инжу ва гўзал кишилардан бирисиз... Сиз ўзбек хотин-қизлари чаманида гўзал бир санъат биноси қурдингиз. Сиз халқингиз учун инқилобнинг туҳфаси, Ҳамзанинг орзулари, сиз.

Марварид ДИЛБОЗИЙ
Боку.

ЎЗБЕКЛАР ВА ТОЖИКЛАР ҚИЗИ

Тожикистонда Зулфия номи чуқур ҳурмат билан тилга олинади. Мирзо Турсунзода шоира ижодида ҳозирги замон ўзбек поэзиясининг ҳақиқий гуманизми ифодасини, унинг кўп миллатли совет адабиёти тараққиётидаги юксак қаддини кўради. Файзулла Ансорий тожик адабиётининг дўсти, машҳур ўзбек шоирасига бағишлаб «Зулфия — ўзбеклар ва тожиклар қизи» шеърини ёзди. Унда Зулфия шеъриятининг мангу жозибаси, икки қардош халқнинг азалий ва бузилмас дўстлиги ҳақида ҳикоя қилинади. Мўмин Қаноат эса, Зулфия тўғрисида шундай дейди: «Унинг ҳаётга чуқур муҳаббат билан суғорилган ижоди ҳақида кўп ёзишган. Буларга қўшимча қилолмайман. Лекин, менимча Зулфиянинг инсон ва шоира сифатидаги энг яхши таърифи «юрак ҳамиша йўлда» сўзларида ўз ифодасини топган.

Зулфия ва унинг ижоди ҳақида М. Султонов, С. Манучеҳр каби йирик тожик адабиётшунослари ва танқидчилари қатор мақолалар эълон қилганлар. Уларда шоира ижодининг тематикаси ва айни вақтда ўзига хос, бетакрор услуби, бадиий маҳорати хусусида кенг тўхталинади.

Машҳур шоиранинг деярли барча асарлари тожик тилига таржима қилинган. Унинг «Мушоира», «Баҳор», «Баҳор келди сени сўроқлаб», «Ўйлар», «Болалик ҳақида», «Қор», «Дала дарғалари» каби юзлаб шеърлари эндиликда тожик ўқувчисига ёд бўлиб кетган.

Зулфия тожик китобхонлари қалбидан чуқур жой олган шоирадир. Шунинг учун ҳам қутлуғ 60 ёши нишонланаётган бугунги кунда қардош дўстлари, мухлислари унга — севикли шоирасига қалбларининг энг тубида асраб юрган илиқ сўзларини, истакларини изҳор этиб, «узоқ йиллар омон бўлинг, ижодий зафарлар кучишда толиш билмай, давом этаверинг, бизни ҳайратга солаверинг, шеърият мулкининг маликаси!», демоқдалар.

Олег БОРТ,
Рудакий номидаги Кўлоб давлат педагогика институти ўқитувчиси.

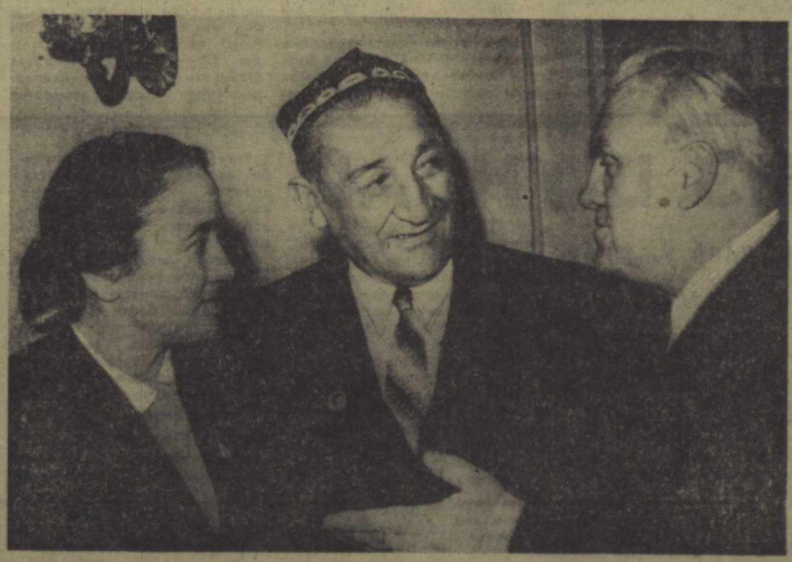

СУРАТДА: Зулфия совет адабиётининг атоқли намояндалари Н. Тихонов ва Ғ. Ғулом билан.

ТУҲФАЛАР

Зулфия туғилган кунининг 60 йиллиги арафасида мамлакатимиздаги бир неча нашриёт унинг қатор асарларини чоп этди. Жумладан, Москвадаги «Художественная литература» нашриёти Зулфиянинг «Танланган асарлар»ини, Душанбанинг «Ирфон» нашриёти «Висол» шеърлар тўпламини босмадан чиқарди. Республикамизнинг Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти шоиранинг кейинги икки-уч йил ичида ёзган энг яхши шеърларини «Йиллар, йиллар...» номи остида ўқувчиларга тақдим этди.

Зулфия ҳақида республикамизнинг таниқли адабиётшунос олимлари томонидан рус ва ўзбек тилларида иккита монография ҳам яратилди. Уларнинг бири адабиётшунос Адҳам Анбаров қаламига мансуб. Иккинчисини филология фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмов ёзган.

ЯНГИЛИКЛАР: *Шонли йиллик муносабати билан*

* Маккажўхори сўтасидан дори * Ғафур Ғулом Будапештда
* Қурувчилар отряди кўпаяди * Менинг милициям.

ИЖОДИЙ САФАР

Самарқандда ССР Иттифоқи Большой театрининг 200 йиллигига бағишланган ҳафталик давом этмоқда. Машҳур театр артистлари Самарқанддаги чиқишларини «Евгений Онегин» спектаклини кўрсатиш билан бошлади. Қадимий шаҳар муҳлислари Бутуниттифоқ ва халқаро конкурслар лауреатлари Галина Калинина билан Нина Григорьева ҳамда Владимир Мальченколарни самимий олқишладилар. Бугун Самарқанд Давлат опера ва балет театри саҳнасида москвалик санъаткорлар «Севилья сартароши» операсидан парчалар ижро этишади. Театрнинг юбилейга бағишланган ҳафталик программасига катта концертлар, театр солистлари ижодига бағишланган кечалар, Самарқанд меҳнаткашлари билан учрашувлар киритилган. Катта театр санъаткорларининг чиқишларини томошабинлар қизғин олқишламоқдалар.

А. ДИНОРОВ.

НАМАНГАН

ЎСИМЛИКНИНГ ХОСИЯТИ

Маккажўхори сўтасининг попуги саноат ва медицина учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланади. Ундан атторлик ҳамда инсон саломатлигини мустаҳкамлашда қўл келадиган кўплаб маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Область дорихоналар бошқармаси бу йилги мавсумда маккажўхори сўтасининг попугини йиғишга катта аҳамият берди. Ҳозиргача колхозлар ва совхозлардан 400 килограммдан ортик ана шундай қимматли хом ашё йиғиб олинди. Ундан жигар касалликларига даво бўладиган дори-элексир тайёрлаш кўзда тутилмоқда.

ЯНА БИР БИЛИМ ЮРТИ

Областда ёшлар келажаги тўғрисида ғамхўрлик қилиш, уларнинг касб-ҳунар эгалари бўлиб етишишлари масаласига алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда кўплаб ҳунар-техника билим юртлари очилмоқда. Яқинда Ҳаққулобод шаҳрида ана шундай билим даргоҳларидан яна бири иш бошлади.

Билим юрти қурувчилик касбининг ҳамма соҳалари бўйича малакали кадрлар тайёрлайди. Ҳозир бу ерда Андижон ва Наманган областларининг Балиқчи ва Избоскан, Норин ва Учқўрғон районларидан келган 120 ёш ҳунар ўрганмоқда.

«ЗАРКЕНТ» ШИФОХОНАСИ

Янгиқўрғон районининг тоғ бағрида жойлашган «Заркент» қишлоғи шифобахш об-ҳавоси, гўзал табиий манзараси билан ўзига мафтун этади. Бу ерда ҳар йили кўплаб янги маданий, маиший ва жамоат бинолари қурилмоқда.

Яқинда қишлоқда яна бир муҳташам бино қад кўтарди. 50 ўринга мўлжалланган касалхона фойдаланишга топширилди. Шифохона замонавий медицина асбоб-ускуналари билан таъминланган. Физиотерапия, рентген кабинети ва лабораториялар бор.

МАҲСУЛОТ ХИЛИ КЎПАЙМОҚДА

Наманган ёғ-сут заводи ўз маҳсулотини янги турдаги маҳсулотлар билан. бойитмоқда. Шу йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб корхонада янгидан икки турда маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Юз грамм оғирликдаги қолип бўйича мороженое ва икки юз граммлик шишада сут ҳамда қатиқ тайёрлашга киришилди.

Янги турдаги маҳсулотлар асосан мактаб буфетларига етказиб беряпти.

«СОҲИБКОР» МАҲОРАТИ

Поп районидаги генерал Узоқов номли совхозда ташкил этилган «Соҳибкор» ансамблининг довруғи ҳозирдаёқ бутун областга тарқалди. Ансамбль атрофига уюшган ўн икки йигит-қиз тушки дам олиш соатларида ва ишдан кейин совхоз меҳнаткашларига санъатларини намойиш этмоқдалар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Андижонлик Инобатхон Абдуллаеванинг тўқувчилик касбига меҳри тушиб илк дафъа дастгоҳ ёнига келганига ҳам анча бўлди. У зарбдор меҳнати туфайли тез орада кўпчиликка танилди. Мана энди у илғор тўқувчи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати. Инобатхон икки беш йиллик планини сентябрь ойидаёқ бажариб, ҳозир 1981 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Унинг шогирдлари ҳам талайгина. Суратда: Андижон область Москва районидаги шойи тўқиш фабрикасининг тўқувчиси И. Абдуллаева шогирди Т. Усмонова билан.

В. Баскаков ва Қ. Тошпўлатов фотоси.

АРХЕОЛОГИК ТОПИЛМАЛАР

ШИШАДАН ЯСАЛГАН ҚАДОҚ ТОШ

Кўҳна Афросиёбни қазиётган археологлар шиша қадоқ тоши топишди. Шу билан Ўрта Осиё территориясида шишадан ясалган учинчи қадоқ тош топилиши. Бундан аввал топилган иккитаси Ленинград эрмитажида сақланади, улар ҳам Афросиёбдан топилган. Аввалги икки тош кўп қиррали бўлса, буниси думалоқ шаклда бўлиб, вазни 313,8 грамм.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси археология институтининг ходимлари И. Аҳроров ва А. Абдураззоқов топилган қадоқ тош шу жойда пиширилган шишадан ясалганлигини аниқладилар.

(ЎзТАГ).

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР
САВДО МИНИСТРЛИГИНИНГ
ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ
1975 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ — БАҚҚОЛЛИК-КОНДИТЕРЛИК, ГАСТРОНОМИЯ, ГЎШТ-БАЛИҚ, СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ, ГАЗЛАМАЛАР, ТИКУВ БУЮМЛАРИ, ПОЙАФЗАЛЛАР, ТРИКОТАЖ, ГАЛАНТЕРЕЯ, ПАРФЮМЕРИЯ, МАДАНИЙ-МАИШИЙ ВА ХЎЖАЛИК МОЛЛАРИНИНГ ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ СОТУВЧИЛАРИНИ, ҲАМДА СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТЛАР ВА СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1976 ЙИЛ 2 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ. ЎҚИШ МУДДАТИ — БИР ЙИЛ.

Билим юртига Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиган 15 дан 20 ёшгача бўлганлар, ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 23 ёшгача бўлган, 8, 9, 10-синф ҳажмида маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАРГА «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТ», «СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИР» УНВОНИ БЕРИЛАДИ.

Ўқувчиларга — 32 сўмдан стипендия берилади.

Етим қолган болаларга, ота-она қаровисиз қолган болаларга ва Улуғ Ватан уруши I ва II группа инвалидларининг болаларига оширилган стипендия берилади.

БОШҚА ШАҲАРДАН КЕЛГАНЛАРГА ЕТОҚХОНА БЕРИЛАДИ.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳридаги илғор магазинларда ўтказилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, туғилганлиги тўғрисида ҳужжат (асли), турар-жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 3 дона фотосурат, шаҳар савдо бошқармасидан йўлланма.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар-86, «Оқтепа» массиви, Самарқанд дарвоза кўчаси, 60-уй. Телефон: 77-05-80.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.20 — Киноальманах. 18.05 — Доим тайёр! 18.35 — Физкультура ва спорт. 19.05 — Телеочерк. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Концерт. 20.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Ғазал кечаси. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Ўзбекистон чорвадори». 23.00 — **Шашмақом** (телефильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 17.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30 — Концерт. 20.00 — Саволларга жавоблар. 20.30 — — Телефильм. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — Телеспектакль. 23.40 — Рақс зали. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Кинофильм. 20.30 — Беш йиллик маршрутлари бўйлаб. 21.00 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — 21.15 — Фильм-концерт. 21.45 — **Румянцевнинг иши** (бадиий фильм).

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XI да **Парвона,** 15/XI да **Ҳаёт шоми.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XI да **Олифта,** 15/XI да **Сув келтирган азиз,** 16/XI да **Жон қизлар.**

Кино

Оқ қулоқчин — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Кўнгилсиз севги баҳори — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

Картани илмий асосда ўйнаш — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Жиноятчи ва унинг иши — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

●

МАРКАЗИЙ
«ПАХТАКОР»
СТАДИОНИДА
23 НОЯБРЬ
СОАТ 18.00 ДА
ФУТБОЛ БЎЙИЧА
Ёшлар терма командалари ўртасида
ЕВРОПА БИРИНЧИЛИГИНИНГ САРАЛАШ ЎЙИНИ
СССР — ТУРКИЯ
Коллектив заявкалар 19 ноябргача қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар экспериментал биология институти коллективи академик М. В. Муҳамеджоновга акаси

Мирзаолим МУҲАМЕДЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ШУМ БОЛА» — ВЕНГЕР ТИЛИДА

Бутуниттифоқ авторлик ҳуқуқи агентлиги Ўзбекистон республика бўлимига почтальон бир даста китоб келтирди. Будапештдан Тошкентгача бўлган олис йўлни босиб келган, венгер дўстларимиз диёрида нашр этилган ва улуғ айём кунларида янги ўқувчилари хонадонига кириб борган бу китоб машҳур шоиримиз, Ленин мукофоти лауреати Ғафур Ғуломнинг «Шум бола» қиссаси эди.

Жажжи, чўнтакда ҳам олиб юрса бўладиган ҳажмда нафис қоғозда чоп қилинган бу китобчанинг муқова устидаги жилдининг безагиёқ беихтиёр кулгуга майллик қўзғайди кишида. Саҳифалар ораларида берилган расмлар асар қаҳрамонларини ёқимли юмористик акс эттирган.

Шуниси диққатга сазоворки, қиссани Ева Добош ўзбек тилидан таржима қилган. Унга илова қилинган «Сўнгги сўз» адабиётимизнинг садоқатли дўсти Эржебет Катона қаламига мансуб. Асарни Будапештнинг «Ойропа конюкядо» нашриёти нашр этган.

У. ФАЙЗИЕВА.

РЕСПУБЛИКА ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

САЛОМАТЛИК ПОСБОНЛАРИ

Ўзбекистон ССР Қизил Ярим Ой жамияти тузилганига 50 йил бўлди. Жамият шундан буён аҳолини соғломлаштириш, эпидемияга қарши курашиш ва уларнинг олдини олиш, биринчи медицина ёрдамини кўрсатиш, санитария мудофаа тадбирларини амалга ошириш, медицина ҳамшираларини тайёрлаш, аҳоли орасида бадалсиз донорликни пропаганда қилиш, айниқса ёшлар ўртасида гигиеник тарбиялаш ишларида қатнашиб келмоқда, табиий офатлар туфайли зарар кўрган кишиларга ёрдамлашмоқда.

1925 йилда Самарқандда жамиятнинг биринчи конференцияси бўлиб ўтди, унда ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Конференция Қизил Ярим Ой жамияти олдига қатор вазифаларни қўйди. Аввало, даволаш-профилактика, биринчи медицина ёрдами бериш бўйича ўша вақтда 20 та тўгарак ташкил этилган эди.

Шаҳарларда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича консультациялар, Тошкентда эса кундузги санаторий очилди.

Жамиятнинг 1927 йил 20-24 декабрда бўлиб ўтган биринчи съезди икки йил ичида қилинган ишга якун ясаб, аҳолига санитария маданияти малакаларини ўргатишни муҳим вазифа қилиб қўйди.

Совет халқининг фашист босқинчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши жамиятнинг амалий фаолиятида жиддий синов бўлди. Уруш йилларида Ўзбекистон ССР Қизил Ярим Ой жамияти медицина ҳамширалари ва санитария дружиначиларини ёппасига тайёрлаш ишларини олиб борди. Ўзбекистон республикасига кўчириб келтирилган аҳолига ҳар томонлама ёрдам берди, Ватан уруши инвалидлари, ҳалок бўлганлар оилаларини, етим болаларни оталиққа олди, соғлиқни сақлаш органларининг профилактика чора-тадбирларини амалга оширишда фаол қатнашди ва аҳолини донорлар сафига жалб қилди.

Улуғ Ватан уруши йилларида жамият санитария дружиначилари, санитария инструкторлари, санитар ва бир неча минг медицина ҳамшираси тайёрлади.

Республикага эвакуация қилинган госпиталларда ярадорларга ёрдам кўрсатишда Қизил Ярим Ой жамиятининг медицина ҳамширалари, санитария дружиначилари ишлади ва жамиятнинг активистлари вокзалда ярадорларни саралаш майдончаларида жамоатчилик асосида меҳнат қилди.

Жамиятнинг жойлардаги комитетлари фронт ичкарисида соғлиқни сақлаш органларининг садоқатли ёрдамчилари сифатида профилактика чора-тадбирларини амалга оширишда фаол қатнашдилар, бунинг натижасида уруш йилларида аҳоли ўртасида баъзи бир тез тарқаладиган инфекцион касалликларнинг авж олишига йўл қўйилмади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, эвакогоспиталларда ҳар йили кўплаб киши ўз қонларини ярадорларга бериб турдилар. Бу билан улар қанчадан-қанча ярадорларнинг ҳаётини сақлаб қолдилар.

Беморлар учун қон бериш, айниқса бепул қон бериш анъанаси урушдан кейин ҳам давом этди. Ўзбекистонда бадалсиз қон берувчи донорлар ҳаракати 1957 йилда бошланган. Бу ҳаракат йил сайин кенгайиб бормоқда. Ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, студентлар орасида бадалсиз донорликни янада ривожлантириш кўзда тутилмоқда.

Жамиятнинг инсонпарварлик фаолияти табиий офат юз берган ҳолларда айниқса, равшан намоён бўлди. 1966 йилда Тошкент зилзиласидан кейин кўп уйлар шикастланди, бошпанасиз қолган аҳоли учун палатка шаҳарчалар қурилди. Бундай шароитда медицина ходимлари ва Қизил Ярим Ой жамияти комитетларининг асосий вазифаси аҳолининг санитария тартибига тўлиқ риоя қилишини таъминлаш эди. Ҳовлима-ҳовли юриб, беморларни аниқлаш, зарур бўлган медицина ёрдамини ўз вақтида кўрсатиш, энг муҳими эса, юқумли касалликларнинг тарқалиб кетишига йўл қўймаслик чоралари кўрилди. Бу ишларга кўплаб санитария активисти жалб қилинди. Зилзиладан кейинги биринчи ойда санитария активистлари томонидан 587 мингдан зиёдроқ ҳовлининг озодалиги текширилди, уй-жойлар озиқ-овқат блоклари, сув манбаларининг санитария назорати ташкил этилди.

Ташқи муҳитни соғломлаштиришда Қизил Ярим Ой жамияти активлари, жамоатчи санитария инспекторлари санитария-эпидемиология хизматининг асосий таянчи ҳисобланади. Уларни завод ва фабрика цехларида, пахта далаларида, ўқув юртлари ва бошқа жойларда кўриш мумкин. Улар аҳоли саломатлигини муҳофаза этишда санитария врачларига ёрдам бериб, ўзларининг бебаҳо ҳиссаларини қўшмоқда.

Жамоатчи санитария инспектори Р. Ҳақназаров Фарғона районида жамоатчи санитария инспекторлари советини тузиб катта ташаббус кўрсатди. Санитария-эпидемиология станцияси томонидан пенсионерлардан иборат жамоатчи санитария инспекторлари тайёрланди. Совет аъзолари бригадаларда, озиқ-овқат билан савдо қилиш муассасалари, турар-жой ва озиқ-овқат объектларида санитария назорати ўрнатишди.

Районда изчиллик билан қилинган ишлар натижасида очиқ сув ҳавзаларини тоза тутиш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилди.

Республикамизнинг ҳамма шаҳар ва районларида, қишлоқларида жамоатчи санитария инспекторлари бўлиб, улар аҳоли соғлиғини сақлаш, озодалик ўрнатиш, сув манбаларини тоза сақлаш, кўкаламзор қилиш ишларида қатнашиб келмоқдалар.

Санитария пости биринчи медицина ёрдами кўрсатиш бўйича соғлиқни сақлаш органлари ва Қизил Ярим Ой жамияти комитетлари орасида ўзига хос воситачидир.

Биринчи медицина ёрдами кўрсатиш бўйича санитария постларини пахта далаларидаги бригадаларда, совхоз бўлимларида, фабрика ва завод, мактаблар ва билим юртлари, шахта ва турар-жой массивларида учратиш мумкин. Улар инсон бахт-саодати йўлида хизмат қиладилар, биринчи медицина ёрдами кўрсатадилар, шикастланишларнинг олдини оладилар, профилактик ишлар олиб борадилар.

Қизил Ярим Ой жамиятининг патронаж медицина ҳамширалари Улуғ Ватан уруши инвалидлари, меҳнат инвалидлари ва ёлғиз яшайдиган бемор қарияларга чексиз ғамхўрлик кўрсатмоқдалар.

Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти барпо этилган дастлабки кунларданоқ ўсиб келаётган авлодга гигиеник таълим беришга алоҳида эътибор берган эди. Шу мақсадда мактабларда медицина ходимлари, педагоглар томонидан ўқувчиларга гигиена билимлари ўргатила бошланди.

Хорижий мамлакатлар Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари делегатлари даволаш-профилактика ва болалар муассасаларимизни ўз кўзлари билан кўриб, аҳоли саломатлигини сақлашдаги ва халқимизнинг инсон фаровонлигига қаратилган тинч меҳнатидаги ютуқларининг гувоҳи бўляптилар. Халқимиз ҳаёти билан бундай яқиндан танишиш бутун дунёдаги инсонпарвар ташкилотлар Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари ўртасида дўстлик алоқаларини ўрнатишга ёрдам беради.

Сўнгги ўн йил ичида Ўзбекистонни турли мамлакатлардаги Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятларининг 40 дан ортиқ делегацияси келиб кўрди.

Жамиятимизнинг ярим асрлик фаолиятига назар ташласак, унинг активлари халқ саломатлиги йўлида жуда кўп ишлар қилганликларининг гувоҳи бўламиз. Шу билан бир вақтда олдимизда турган вазифалар ҳам ойдинлашади. Жамиятнинг комитетлари санитария активларини тайёрлаб, аҳолини соғломлаштириш ишларига жалб этишлари, санитария-эпидемиология станциялари, санитария маорифи уйлари билан биргаликда санитария, пропагандасини кучайтиришлари, бадалсиз қон беришни кўпайтириш йўлида жонбозлик билан иш олиб боришлари, санитария постлари, санитария дружиналари биринчи медицина ёрдамини кўрсатиш ишларини такомиллаштиришлари керак.

А. ИБОДОВ,
Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Марказий Комитетининг раиси. ЎзССРда хизмат кўрсатган врач.

ИШИМИЗ ШУНДАЙ

Кишилар ўз касби тўғрисида

Мен хизмат қилаётган Чилонзор район ички ишлар бўлими ходимлари ҳам меҳнаткашларининг тинчлигини таъминлаб келмоқдалар.

Албатта, бизнинг ишимиз мамлакатимизнинг ҳамма жойларида касбдошларимиз амалга ошираётган улкан ишларнинг бир қисми, холос. Кўпчилик ўртоқларим каби мен ҳам милицияга станок ёнидан келдим. Ҳозир эса ўнинчи йил хизмат қилмоқдаман.

Шу йиллар ичида ички ишлар бўлимида ишлаш учун жуда кўп ёшлар келишди. Лекин, уларнинг ҳаммаси ҳам синов муддатини ўтай олди деб бўлмайди. Баъзилар жиноятчиликка қарши кураш романтикаси билан ишга келиб, кундалик фаолиятимиз билан танишгач, ҳафсаласи пир бўлса, баъзиларда журъат етишмади.

Милиционернинг иши кундалик хавф-хатар билан боғлиқ бўлган оғир ишдир. Милиционер, агар шундай дейиш жоиз бўлса, ҳам спортчи, ҳам психолог бўлмоғи керак. У ўз туйғуларини таҳлил эта билиши, мантиқий хулоса чиқариши ва бу хулосани қонун нуқтаи назаридан асослай билиши керак. Шунга қарамай қонунларни ўрганишнинг ўзи кифоя қилмайди. Аввало ҳаётни билмоқ, ҳаётий тажриба орттирмоқ керак. Чунки, ҳозирги кунда милиционер кенг жамоатчилик, дружиначилар фаолиятига таяниб иш кўради.

Масалан, мен ўтган йили 22 жиноятчини қўлга туширдим. Булар фақат менинг хизматим эмас, балки менга ёрдам берган Чилонзор районидаги корхоналар коллективлари, меҳнаткашларнинг, кўнгилли халқ дружиначиларининг хизматидир.

Ҳозирги вақтда ашаддий безорилик, таловчилик ва номусга тегиш каби жиноятлар жуда кам содир бўлади. Ҳозир оила жанжаллари кўпроқ учраб туради. Ўз тажрибамга таяниб шуни айтишим мумкинки, эндиликда жиноятларнинг асосий қисми ичкиликбозлик оқибатида юз беряпти. Бинобарин, бу жиноятларнинг сабабини тугатишда милициянинг ўзи олиб бораётган иш кифоя қилмайди. Албатта, биз ашаддий ичкиликбозларни мажбурий даволанишга юборамиз. Бироқ, ана шундай кишилар ишлаётган коллективларнинг ёрдами биз, ички ишлар ходимлари учун жуда зарурдир. Афсуски, бир қанча корхоналарнинг раҳбарлари, партия комсомол ва касаба союз ташкилотлари бизнинг талабларимизга баъзан бефарқ қарамоқдалар. Менимча бундай ҳолларда ичкиликбозларга нисбатан ўзини «кўнгилчан» қилиб кўрсатиш виждондан эмас.

Ҳозир мен бизнинг асосий душманимиз ичкиликбозлик деб айтсам лоф бўлмайди. Келинглар, бу иллатни биргалашиб қўпориб ташлайлик.

М. ҲАМИДОВ,
милиция старший лейтенанти.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 02789. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 266.